

MERKEZ PARTİ TÜZÜK

BİRİNCİ KISIM

Genel Hükümler

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Tüzük, Merkez Parti'nin düzen ve işleyişine ilişkin esasları düzenlemek amacıyla hazırlanmıştır.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Tüzük, Merkez Parti'nin, amblemini, partinin temel dayanaklarını ve amaçlarını, partiye üyelik şartlarını, parti teşkilat ve kademelerini, kurullarının teşkilini, kongre düzenleme esaslarını, partinin yan kuruluşlarını, disiplin suç ve cezalarına ilişkin düzenlemelerini, adaylık seçim şartlarını, partinin gelir ve giderlerini, teftiş ve denetim usullerini, kurucular kurulu üyelerinin teşkiline ilişkin hükümleri kapsar.

Dayanak

MADDE 3- (1) Bu Tüzük, Siyasi Partiler Kanunu'nu(S.P.K.) hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

İKİNCİ KISIM

Siyasi Partinin Adı, Temel Dayanakları, Genel Merkezi, Temel Amaçları ve Amblemi

Siyasi Partinin Adı

MADDE 4-(1) Partinin adı **MERKEZ PARTİ**'dir. Bundan böyle Merkez Parti'nin adı Parti ve/veya MEP olarak anılacaktır.

Kuruluşun Temel Dayanakları

MADDE 5-(1) Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Siyasi Partiler Kanunu, Seçim Kanunları, diğer ilgili kanun ve mevzuat ile T.B.M.M. tarafından onaylanmış uluslar arası belgeler çerçevesinde, tüzüğü ve programına göre teşkilatlanmak ve faaliyette bulunmak üzere kurulmuş siyasi bir teşekküldür.

Partinin Genel Merkezi ve Amblemi

MADDE 6 (1) -Partinin Genel Merkezi Ankara'dadır. Partinin amblemi turuncu, turkuaz, lacivert ve beyaz renklerden oluşan; çember içinde M harfi üzerine yerleştirilmiş terazi, insan ve altında MERKEZ PARTİ'den ibarettir.

Partinin Temel Amaçları:

MADDE 7-(1) Partinin temel amaçları şunlardır:

- a) **Merkez Parti;** Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin, vatanın ve milletin bölünmez bütünlüğünü savunmayı ve korumayı amaçlar.
- b) **Merkez Parti;** milli ve manevi değerlerimizi koruyarak, Cumhuriyetimizin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ün gösterdiği muasır medeniyet seviyesine ulaştırmayı hatta daha da ileriye götürmeyi hedefler.
- c) **Merkez Parti;** toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına dayalı olarak demokratik laik, sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyetini korumayı ve yüceltmeyi amaçlar.
- d) **Merkez Parti;** Atatürk ilke ve inkılâplarını koruyup, yaşatarak 'egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.' ilkesini bütün unsurları ile hâkim kılmayı, çok partili demokratik yapı içerisinde yaşamayı ve vatandaşını yaşatmayı esas alır.
- e) **Merkez Parti;** halka hizmetin Hakk'a hizmet olduğuna inanır. Milli refahı yükselterek, yükselen milli refahtan, her yurttaşın eşit olarak faydalanmasını sağlayacak sosyal adalet ve sosyal güvenlik sistemlerini gerçekleştirerek, işsizliği, fakirliği, çaresizliği, cehaleti kaldırmayı, sosyal hukuk devletinin bir görevi olduğuna inanır.
- f) **Merkez Parti;** Türk Milletinin yönetim biçiminin Cumhuriyet olduğuna, egemenliğin kayıtsız şartsız milletimize ait olduğuna inanır. Millet adına egemenlik yetkisi kullanan kurumların ve kişilerin gözetmeleri gereken en üstün gücün ise 'hukukun üstünlüğü ilkesi' olduğunu savunur.
- g) **Merkez Parti;** insanların farklı inanç, düşünce, ırk, dil, ifade etme, örgütlenme ve yaşama hakkı gibi doğuştan var olan tüm özgürlüklere sahip olduklarını, bu farklılıkların ayrışma değil, pekiştirici kültürel zenginliğimiz olduğunu kabul eder. Doğuştan var olan bu pekiştirici zenginliklerimizin de, laik, sosyal, demokratik hukuk devleti içerisinde birlikte yaşayacağına ve yaşatacağına inanır.
- h) **Merkez Parti;** insanların inandıkları gibi yaşama, düşündükleri gibi ifade etme haklarının tartışılmaz olduğunu, inanç ve düşüncenin hukuka uygun olarak kullanan bireylere ve sivil toplum kuruluşlarına ait bir hak ve yetki olduğunu, bu çerçevede her bireyin her kurumda ve yaşamın her alanında eşit ve ortak hakları bulunduğunu, dolayısıyla devletin, hiçbir inanç ve düşünceden yana veya karşı tutum sergilememesi gerektiğini, Anayasamızda yer alan laiklik ve kanun önünde eşitlik ilkelerinin, bu anlayış ve bakışın güvencesini teşkil ettiğini kabul eder. Devletin ve parti tüzel kişiliğinin bu alanda yüklenebileceği işlevin, sadece hak kullanımını sağlayıcı ve güvence altına alıcı özgür ortam hazırlamaktan ibaret olması gerektiğini kabul eder.
- i) **Merkez Parti;** millet adına egemenlik yetkisi kullanan yasama, yürütme ve yargı erkleri ile devlet şeması içinde kamusal işlev gören bütün kişi, kurum ve kuruluşların; yetki

kullanımlarında ve görev ifa etmelerinde, Anayasamızda yer alan hukuk devleti normlarına uygunluğu gözetmeleri gereğini vurgular ve bu gerekliliğe uygunluğu, meşruiyetin esası kabul eder.

- j) **Merkez Parti;** insanın insanca yaşama şekli olan, sosyal devlet anlayışının hayata geçirilmesine özel önem verir. Ekonomik gelişmenin kaynağı ve hedefi olarak insanı esas kabul eder. Piyasa ekonomisinin tüm kurum ve kuralları ile tesisini amaçlar. Devletin ekonomi içindeki rolünü, düzenleyici ve gözetici olarak görür. Gelir dağılımındaki dengesizliği ve işsizliği, ülkemizin en önemli sosyoekonomik sorunu olarak kabul eder. Küreselleşmenin meydana getirdiği fırsatlardan yararlanmak ve beraberinde getirdiği olumsuzluklardan korunmak amacıyla gereken yapısal dönüşümlerin gerçekleştirilmesini savunur.
- k) **Merkez Parti;** aileyi, toplumun temeli kabul eder. Aile kurumunun; milli değerlerimizin, duygularımızın, düşüncelerimizin ve ülkemize has örf, adet ve geleneklerimizin yaşatılarak yeni kuşaklara aktarılmasında en temel, en vazgeçilmez sosyal bir kurum olduğuna inanır.
- l) **Merkez Parti;** herkesin ve özellikle gençliğin; her yönden güvenli bir Türkiye sevdalısı olma ülküsüne bağlı, bireyler olmalarını, bu nedenle her düzeyde özgür, bilgi toplumu yolunda bilimsel araçlarla ve ilmi verilerle donatılmış bir eğitim, öğretim ve öğrenim anlayışını hayata geçirmeyi amaçlar.
- m) **Merkez Parti;** temsili demokrasinin çoğulcu, katılımcı ve yarışmacı niteliğini benimser. Bu özelliklerin hayata geçirmesinde verimli, kaliteli ve denetimli bir kamu yönetiminin kurulmasında ve sürdürülmesinde, sivil toplum örgütlerinin önemine ve vazgeçilmezliğine inanır. Referandumu, halkımızın yönetim sürecine katılımını temin için etkili bir yöntem olarak benimser.
- n) **Merkez Parti;** içte ve dışta güçlü duruşun ekonomiyle birlikte adaletle mümkün olacağına inanır. Adil yargılanma hakkını ve hak arama özgürlüğünü, bütün unsurları ile gerçekleştirmeyi, ülkemizi, onun sahibi olan insanlarımız için yaşanılır hale getirmeyi, kuvvetler ayrılığı ilkesini ve her halükarda milletin, ülkenin ve devletin bölünmez bütünlüğünü ve devletin bağımsızlığını ve üniter yapısını korumayı amaçlar.
- o) **Merkez Parti;** Atatürk'ün belirlediği Türk milliyetçiliğinden ve milletimizin tarihi, milli ve manevi değerlerinden, medeniyetçilik aşkından alacağı ilhamla, hürriyetçi, cumhuriyetçi, demokratik düzen içerisinde yukarıdaki amaçlara ulaşabileceğine inanır. Bu amaçlara ulaşmada ve bütün faaliyetlerinde dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle, vatandaşlar arasında ayırım gözetmeyi reddeder.
- p) **Merkez Parti;** Parti tüzüğü ve programı, genel başkan dâhil, partinin bütün organlarını ve her üyeyi bağlar. Partiye üye olmak ve görev üstlenmek; partinin amaç ve hedeflerini benimsemek demektir. Partili hiçbir görevli partinin amaç ve hedeflerine aykırı davranış ve çalışma içine giremez. Partideki görevlendirme ve seçimlerde; parti içi demokrasi ve üyelik hukuku kuralları gözetilerek liyakat, ehliyet ve güven, en başta aranacak belirleyici ölçütler olarak kabul edilir. Üye olan herkes, çalışmalarında bu ilkelere göre davranacağını kabul ve taahhüt etmiş sayılır.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Parti Üyeliği, Üyelerin Yükümlülükleri, Üyeliğin Sona Ermesi (S.P.K. md: 6, 11, 12)

Parti üyesi olabilme şartları

MADDE 8- (1)Siyasi Partiler Kanunu'nun 11 inci maddesinde ve diğer ilgili yasalarda parti üyesi olamayacakları açıkça belirtilmiş olanlar dışında:

- Partinin tüzük ve programını kabul ettiğini, parti çalışmalarına katılmayı üyelik giriş beyannamesinde beyan ve taahhüt eden,
- 18 yaşını bitirmiş, medeni ve siyasi hakları kullanma ehliyetine sahip olan,
- Başka bir siyasi partide üyelik kaydı bulunmayan,
- Partiye belirli bir üyelik aidatı ödemeyi taahhüt eden, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan herkes Merkez Parti üyesi olabilir.
- Milletvekili ve mahalli idareler seçimlerinde, parti üyesi olmaksızın, parti listelerinde yer alanlar, seçimleri kazandıkları takdirde, kendiliğinden parti üyesi olurlar.

Üyelik başvurusu ve gerekli belgeler

MADDE 9- (1) Partiye üyelik şartlarına sahip olan kişi, ikamet ettiği ilçe başkanlığına, parti üyesi en az bir kişiyi referans gösteren 'giriş beyannamesi' vermek suretiyle başvurur. Beyanname iki nüsha ya da kopyalı olarak düzenlenir. İstek halinde alındı belgesi verilir. Üyelik başvurusuna ilişkin diğer usul ve esaslar üye kayıt yönetmeliği ile düzenlenir.

Üyelik başvurusunun karara bağlanması ve üye kayıt işlemi

MADDE 10- (1) Partiye üye olmak isteyen kimse 'giriş beyannamesini' ikametgâhının bulunduğu parti ilçe başkanlığına verir. Parti ilçe yönetim kurulu, üyelik başvurusunu en geç 30 gün içinde karara bağlar. Başvuru kabul edilmişse; üyelik kaydı, karar tarihi ve sırasına göre 'üye kayıt defterine' işlenir. Talep reddedilmişse; bu karara karşı ilgili kişi 15 gün içinde İlçesinin bağlı bulunduğu İl Yönetim Kuruluna itiraz edebilir. İl yönetim kurulu itirazı inceler, 15 gün içinde karara bağlar. Bu karar parti içi işlemler için kesindir.

Merkez Yönetim Kurulu re'sen veya müracaat üzerine süreye bakılmaksızın üye kayıtları konusunda nihai kararı vermeye yetkilidir.

Kadın ve gençlik kollarına üye kaydı için de birinci fıkradaki hükümler uygulanır. Gençlik kollarına yaşları 18-28 arasında bulunan T.C. vatandaşları üye olabilir. Aynı kişinin, partide birden fazla üyelik kaydı olamaz. İkametgâh yasal olarak değişmedikçe, başka bir ilçeye üyelik nakli yapılamaz.

Üye kayıt defteri sadece ilçelerde bulundurulur. Doğrudan genel merkez, il veya belde yönetim kurullarına yapılan üyelik başvurularına ilişkin beyanname ve ekleri, ilgilinin ikamet ettiği ilçe başkanlığına gönderilir.

Partinin üyelikle ilgili düzenleyici işlemlerine aykırı olarak yapılmış üye kayıtları geçersizdir. Böyle kayıtlar, genel merkez teşkilat başkanlığınca üye listesinden çıkarılır.

Partinin üyelerine, ilçe başkanlıklarınca, genel merkezin hazırladığı parti kimlik belgesi verilir. Bu belge üyeliğin ispatı için yeterlidir.

Genel Merkezin üye kayıt yetkisi

MADDE 11- (1) T.B.M.M. üyesi olanların partiye kabulleri, Merkez Yönetim Kurulu'nca(MYK) karara bağlanır. Üyeliğe kabul kararı ile giriş beyannamesinin bir sureti, ikametgâhının bulunduğu ilçeye gönderilerek üyelik kaydı tamamlanır. MYK partiye alınmalarında yarar gördüğü kişiler hakkında aynı şekilde işlem yapmaya yetkilidir. MYK kararı ile partiye alınan kişilerin, milletvekili statüsü taşıyanlar hariç, parti üyelikleri hakkında ilgili ilçe ve il yönetim kurulları, varsa itiraz ve görüşleri gerekçeli olarak MYK'ya bildirebilirler. 30 gün içinde işlem yapılmayan itirazlar, Merkez Yönetim Kurulunca kabul edilmiş sayılır.

Partiden ayrılmış olanların yeniden üyeliğe kabulü

MADDE 12- (1) Parti üyeliğinden istifa etmiş olanların yeniden üyelik başvurusu; ikamet ettiği ilçe yönetim kuruluna başvuru ve bu kurulun olumlu kararından sonra, il yönetim kurulunca karara bağlanır. Ret kararı verilmesi halinde, ilgili kişi kararın kendisine bildirimini takip eden 15 gün içinde Merkez Yönetim Kurulu'na itiraz edebilir. Yasal zorunlu bir neden olmaksızın, kurucular kurulu Merkez Yönetim Kurulu, genel idare kurulu ve merkez disiplin kurulu üyeliği, il başkanlığı ve il belediye başkanlığı yapmış olanlar ile partili milletvekilliğinden istifa etmiş olanların yeniden parti üyeliği için yapacakları başvurular hakkında karar Merkez Yönetim Kurulu'na aittir. Bu madde hükümleri ile ilgili Merkez Yönetim Kurulu'nun vereceği kararlar kesindir.

Sürekli yurt dışında bulunan vatandaşların üyeliği

MADDE 13-(1) Sürekli yurt dışında bulunan Türk vatandaşları üyelik başvurularını, Türkiye'ye geldiklerinde ikamet ettikleri il, ilçe veya belde başkanlıklarına üye giriş beyannamesi vermek suretiyle olur. Başvuru yanında, ayrıca yurt dışında devamlı oturduğu ve çalıştığı yerlerin adresleri ile Türkiye'ye geldiğinde ikamet ettiği konutun açık adresi belirtilir.

Üye kimlik belgesi

MADDE 14- (1) İlçe yönetim kurulu, parti üyeliğine kabul ettiği kişiye, şekli genel merkezce belirlenmiş üye kimlik belgesi verir. Bu belge, parti üyeliğini ispat dışında bir amaçla kullanılamaz. İkametgâhı değişen üyenin üyelik nakli yapılarak, o ilçe başkanlığından yeniden üye kimlik belgesi verilir.

Üyelerin hakları ve yükümlülükleri

MADDE 15- (1) Parti üyeleri; parti içi ve dışı ilişkilerinde üye olmanın ön şartı olan parti tüzüğü ile parti programı ve yönetmeliklerin ve bunlara uygun olarak yetkili kurum ve kurullarca oluşturulmuş ilke ve kararlar ile Anayasa ve yasaların emredici hükümleri çerçevesince çalışmalar

yapar ve yapılan çalışmalara katkıda bulunurlar. Parti üyeleri parti içi toplantılara katılır. Düşünce ve dileklerini bildirme kongre delegelerine ve parti organlarına aday olma, seçildikleri takdirde görev alarak çalışma, her türlü seçme ve seçilme haklarına sahiptirler. Parti üyeleri; Türkiye Cumhuriyeti devletinin ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütün olduğunu ve bu bütünlüğün; bireysel, toplumsal, ekonomik ve siyasi hak ve özgürlüklerin sağlanmasıyla mümkün olacağı bilinci içinde hareket ederler.

Parti içinde karşılıklı sevgi, saygı, feragat ve ahlak kurallarına dayanan bir fikir ve ideal beraberliğini oluşturmanın ve sürdürmenin gereğine inanır. Bağlı oldukları kademelerde partinin gelişmesi ve parti meseleleri ile ilgili görüş ve düşüncelerini açıkça bildirir ve parti ilkelerini anlatmaya, uygulamaya ve geliştirmeye çalışır.

Partinin katıldığı her türlü seçimlerde partinin ve partili adayların kazanması için çalışmayı ve oy vermeyi görev sayarlar.

Üyeliğin sona ermesi

MADDE 16- (1) Parti üyeliği, durumun belgelenmiş olması şartı ile;

- Ölüm
- İstifa
- Başka partiye üye olmak, üye olmasa bile başka partide görev almış olmak
- Disiplin Kurulu kararı ile partiden ihraç edilmiş olmak gibi hallerde sona erer.
- Böyle bir durumda, ilçe yönetim kurulu; başka bir işlem yapmadan sadece tespit kararı olarak ilgilinin üye kayıt defterine işler ve ilgili kademe ve makamlara bildirir. Üyelikten istifaen belgelenmiş olmak için istifanın ya noter aracılığı ya da yazılı beyan ile bizzat yapılmış olması gerekir.
- Üye olma şartlarını sonradan kaybedenler ile üyeliğe giriş sırasında üyelik şartlarını taşımadıkları sonradan anlaşılanların üyelik kayıtları, ilçe yönetim kurulu kararıyla silinir.
- İlçe başkanlığı, kesinleşmiş disiplin kurulu kararı ile ölüm ve istifa etme halleri hariç başka nedenlerle kaydı silinenlere durumu bildirir tebligat yapar. İlgili kişi kaydın silinmesi kararına karşı 15 gün içinde il yönetim kuruluna itiraz edebilir. İl yönetim kurulunun ret kararına karşı ise, kararın tebliğinden itibaren 15 gün içinde MYK'ya itirazda bulunulabilir. Merkez Yönetim Kurulu'nun vereceği karar, parti içi işlemler bakımından kesindir.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Parti Teşkilatı, Teşkilat Organlarının Oluşumu Görev ve Yetkileri

BİRİNCİ BÖLÜM

Parti Teşkilatı (S.P.K. md.13-21)

Teşkilat ve teşkilat kademeleri (S.P.K. md.7)

MADDE 17- (1) Partinin tabanından tavanına zorunlu ve ihtiyari birimlerinin tümü, parti teşkilatlarını oluşturur.

(2) Parti teşkilat kademeleri; belde, ilçe, il ve genel merkez teşkilatlarından, belediye meclis gurupları ile TBMM parti grubundan oluşur. Ayrıca parti teşkilat kademelerinde, kadın ve gençlik kolları ile diğer yan kuruluşlar ve yurtdışı temsilcilikleri teşkil olunur.

(3) Teşkilatlar, idari ve yerel taksimata göre oluşturulur. Bir idari birim içinde aynı düzeyde ve nitelikte birden fazla teşkilat kurulamaz. Yardımcı kuruluşlar, siyasi eğitim, bilgilendirme ve bilgilendirme amaçlı irtibat büroları veya lokaller ile mülki ve idari yapıya göre kurulmuş teşkilata bağlı köy, mahalle ve sandık bölgesi temsilcilikleri ve internet gibi teknolojik araçlarla donanımlı ve çalışma ve tanıtım yerleri oluşturulabilir.

Teşkilat kademe organları

MADDE.18- (1) Parti teşkilatı, aşağıda yazılı teşkilat kademe organlarından oluşur.

a) Belde teşkilatı

- Belde kongresi
- Belde başkanı
- Belde yönetim kurulu

b) İlçe teşkilatı

- İlçe kongresi
- İlçe başkanı
- İlçe yönetim kurulu

c) İl teşkilatı

- İl kongresi
- İl başkanı
- İl yönetim kurulu

d) Genel merkez teşkilatı

- Büyük kongre
- Genel başkan
- Merkez Yönetim Kurulu (MYK)
- Başkanlık Divanı (BD)
- Merkez Disiplin Kurulu (MDK)

e) Yan kuruluşlar

1. Kadın kolları
2. Gençlik kolları
3. Yüksek İstişare Kurulu
4. Diğer yan kuruluşlar (gerek görülen yerlerde MYK kararı ile ilçe il ve genel merkez teşkilatına bağlı olarak diğer yan kuruluşlar kurulabilir)

f) Gruplar (S.P.K. md.22-28)

1. TBMM parti grupları
2. Belediye meclis grupları.

g) Mahalle, köy, sandık bölgesi ve seçim çevresi temsilciliği: Mahalle, köy ve sandık bölgesi, parti çalışmalarının temel zeminidir. Partiyi ve parti faaliyetlerini tanıtmak, verilecek parti görevlerini yapmak üzere, ilçe ve belde yönetim kurullarınca, parti üyeleri arasından köy, mahalle ve sandık bölgesi temsilcilikleri veya 3 kişiden az olmamak üzere parti temsilci kurulları oluşturulabilir.

Köy ve mahalle temsilcilikleri bağlı olduğu ilçe başkanlığına bağlı olarak çalışır. Süresi de, bağlı olduğu ilçe yönetim kurulunun görev süresi kadardır. Beldelerin mahallelerinde bu atamayı belde yönetim kurulu yapar.

İl yönetim kurulları, seçim çevresine seçim dönemlerinde veya uygun görülen zamanlarda seçim çevrelerindeki her türlü seçim çalışmalarını sevk ve idare ederek kurulla oluşturulabilir.

h) Yurt dışı temsilcilikleri(S.P.K. md.7, 31) : Parti yurt dışında vatandaşlarımızın yoğun olarak yaşadığı ülkelerde, o ülkenin kendi mevzuat ve uygulamalarını dikkate alarak, ilgili genel başkan yardımcısının teklifi üzerine Merkez Yönetim Kurulunun kararı ile temsilcilikler kurabilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Teşkilat Organlarının Oluşumu, Görev ve Yetkileri (S.P.K. md.19-21)

Belde teşkilatı ve belde kongresi (S.P.K. md. 7/1, 7/3)

MADDE 19- (1) Belde teşkilatının en üst karar ve denetim organı olan belde kongresi, seçilmiş ve tabii delegelerinden oluşur. Belde kongresi, iki yıldan az üç yıldan fazla olmayan bir surede ve ilçe kongresinden önce uygun bir zamanda ilçe yönetim kurulu tarafından belirlenen tarihte yapılır.

(2) Belde kongresi, belde başkanını, belde yönetim kurulu asil ve yedek üyelerini seçer.

(3) İlçe yönetim kurulunca köy ve mahalle dağılımlarına göre sayıları belirlenmiş ve beldeyi ilçe kongresinde temsil edecek olan ilçe kongresi delege seçimini yapar, gündemdeki konuları müzakere edip karara bağlar.

(4) Tüzüğün 21 ve 22 nci maddesindeki ilçe ve il kongrelerinde yapılacak seçimlerle ilgili hükümlerden, yargıyla ilgili hükümleri hariç, adaylıklar ve seçimlere ilişkin diğer hükümler, belge kongrelerinde de aynen uygulanır. Nüfusu 5000'den az olan beldelerde kongre yapılmaz. Bu beldelerin yönetim organları, ilçe yönetim kurulunca atama ile yapılır.

a) Belde kongre delegeleri, seçimleri ve listelerin onayı (S.P.K. md. 19, Ek Madde 2): Belde kongresi, seçilmiş en fazla 100 delege ile tabii delegelerden oluşur. Seçilmiş delegelerin mahalle dağılımları şöyle hesaplanır. Seçilmiş delege sayısı olan 100 rakamı; partinin son genel seçimde belde almış olduğu oya bölünerek katsayı bulunur. Katsayının, mahallede partinin almış olduğu oyla çarpımından elde edilecek rakam, o mahallenin seçilmiş delegesi sayısıdır. Asil delege sayısının yarısı kadar yedek delege seçimi yapılır.

Beldeye bağlı mahallelerde kayıtlı üye sayısı 100'den fazla değilse, üyelerin tamamı belde kongre delegesi sayılır. Beldenin seçimle görev yapmakta olan başkan ve yönetim kurulu üyeleri ile partili belde belediye başkanı ile ve belediye meclis üyeleri, belde kongresinin tabii delegeleridir.

Belde kongresi ilçe yönetim kurulunun aday olmayanlar arasından görevlendireceği 3 kişilik bir heyetin gözetim ve denetimi altında gizli oy açık tasnif esasına göre yapılır.

Belde kongreleri, ilçe kongresi sürelerine uygun olarak ilçe teşkilatının gözetim ve denetimi altında yapılır. Belde kongreleri seçimleri, yargı denetim ve gözetimi dışındadır.

Belde yönetim kurulu, kongre üyelerinin ilçe kurulunca tasdikli listeleri ile kongrenin yapılacağı yer, gün, saat ve gündemini çoğunluğun temin edilememesi halinde, ikinci toplantının ne zaman yapılacağını parti belde binasına ve uygun yerlere asmak suretiyle kongreden en az 10 gün önceden başlayarak ilan eder ve bütün bu işlemleri tutanakla tespit eder.

Kongre üyeleri listesine ilgililer, parti binasına üye listelerinin asilmasını takip eden en geç 2 gün içinde, varsa ilçe disiplin kuruluna, yoksa il disiplin kuruluna itiraz ve şikâyetle bulunabilirler. Bu itiraz ve şikâyetler disiplin kurulunca en çok 2 gün içinde karara bağlanır. İlçe disiplin kurulu kararına karşı en çok 2 gün içinde il disiplin kuruluna itiraz edilebilir. İl disiplin kurulu da bu itirazı 2 gün içinde karara bağlar. İl disiplin kurulunun kararı kesindir.

b) Belde başkanı, belde yönetim kurulu: Belde kongresinde yönetim kuruluna bir başkan, altısı asil, altısı yedek üye ile ilçe kongresi için beldeye düşen sayıda delege seçimi yapılır.

O beldeye düşen delege sayısı, belde mahalle sayısı ile son genel seçimde belde sınırları içinde alınan oylar dikkate alınarak, ilçe yönetim kurulunca belirlenir ve belde yönetim kuruluna bildirilir. Belde başkanı ve yönetim kurulu asil ve yedek üyeleri ile kongre delegeleri, belde kongresi tarafından gizli oylama ile tek dereceli yapılır. Belde başkanı partinin belde düzeyindeki çalışma ve faaliyetlerinin koordinasyonunu ve yürütülmesini sağlar, denetimini gerçekleştirir ve belde teşkilatını temsil eder.

Belde teşkilatının ilk kuruluşu ilçe yönetim kurulunun görüşü alınarak il yönetim kurulu tarafından atama ile gerçekleştirilir.

Belde yönetim kurulu üye tam sayısının salt çoğunluğu ile ayda en az iki olağan toplantı yapar. Kararlar toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile alınır. Üye tam sayısının 1/3'ünün talebi halinde olağan üstü toplanabilir.

Belde yönetim kurulu, belde sınırları içinde partinin faaliyet ve programlarının tanıtımı için gerekli çalışmalar yapar, belde kongresinde tüzük ve yönetmeliklerin ve üst organların verdikleri görevleri ifa eder. Parti politikası ve çalışmaları konusunda belde sakinlerinin bilgilendirilmesini sağlar.

İlçe Teşkilatı (S.P.K. md.20-21)

MADDE 20- (1) MEP' in ilçe teşkilatlarının organları ile başkan ve üyelerin seçiminde uygulanacak usul ve esaslar şunlardır.

a) İlçe kongresi: İlçe teşkilatının en üst karar ve denetim organı olan ilçe kongresi, seçilmiş ve tabii delegelerden oluşur. Kongre, ilçe başkanı ile ilçe yönetim kurulunun asil ve yedek üyelerini, ilçeyi temsil edecek il kongre delegelerinin asil ve yedeklerini seçer. Gündemindeki konuları müzakere edip karara bağlar.

b) İlçe kongre delegeleri ve seçimleri: İlçenin mahalle, köy ve beldelerinden seçilmiş olanlar, ilçe kongresinin delegelerini oluşturur. Delege sayısı 400'den fazla 100'den az olamaz. İlçede kayıtlı üye sayısı 400'den az ise üyelerin tamamı ilçe kongre delegesi sayılır. İlçede kayıtlı üye sayısı 400'den fazla ise, önce her mahalle ve köy için birer delege tahsis edilir. Tahsis toplamı 400 sayısından düşülür. Arta kalan delege sayısı partinin son milletvekili genel seçimlerde o ilçede almış olduğu toplam oy rakamına bölünür. Bölüm sonucu çıkan katsayının o ilçeye bağlı her mahalle veya köyde almış oyla çarpımı sonucu çıkan sayı ile tahsis olunan sayının toplanıp, ilgili mahalle veya köyün kongre için seçeceği delege sayısı tespit edilir. Asil delege sayısının yarısı kadar da yedek delege seçilir.

İlçe yönetim kurulu kongreden üç ay önce kongre delege dağılım listesini hazırlar ve il yönetim kurulunu onayına sunar ve onaydan sonra ilan eder. Listenin ilanından itibaren 15 gün içinde yapılacak itirazları, il yönetim kurulu kesin olarak karara bağlar.

Seçimle görev almış ilçe yönetim kurulu ve üyeleri ile ilçe belediye başkanı ve ilçeye bağlı belde belediye başkanları ilgili ilçenin tabii delegeleridir. Partili büyük şehir belediye başkanları dışındaki il belediye başkanları ise merkez ilçe kongresinin tabii delegeleridir.

Delege seçimlerine ilçe mahalle ve köyleriyle ilçeye bağlı beldelerin mahallelerinde, genel merkez teşkilat başkanlığınca Cumhuriyet Başsavcılığına bildirilmiş listedeki üyeler katılabilirler.

İlçe kongre delege seçimleri, üst kurulun kongre hazırlık talimatına göre, ilçe yönetim kurulunca hazırlanacak belli bir takvim içinde gerçekleştirilir.

İlçe yönetim kurulu, her köy ve mahallede kayıtlı parti üyelerinin listelerini, üye kayıt defterine uygun olarak ayrı ayrı hazırlayıp köy ve mahalle temsilcisine gönderir. Genel merkez üye kayıtları esas alınarak düzenlenecek bu listeler, delege seçiminden en az 15 gün önce köy ve mahallede uygun bir yerde ve ilçede ilçe binasında askıya çıkarılmak üzere duyurulur.

Listeler seçim yapılana kadar askıda kalır. Listelerin askıya çıkarıldığı tarih ile indirileceği tarih, askı yapılan yerlerde birer tutanakla tespit edilir.

Partiye kayıtlı olduğu halde listede yer verilmeyen veya üye olmadığı halde listede yazılı olan kişilerle ilgili olarak, askı tarihinden itibaren 5 gün içinde ilçe yönetim kuruluna her üye tarafından itiraz edilebilir. İlçe yönetim kurulu itirazı 2 gün içinde karara bağlar. İtirazın kabulü halinde listede gerekli düzeltmeyi yapar. İlçe yönetim kurulu 2 gün içinde karar vermez veya kararı ret şeklinde olursa, ilgili kişi 3 gün içinde il başkanlığına itiraz edebilir. İl başkanlığınca verilen karar kesindir.

İlçe başkanlığı bu karara uymak zorundadır. Mahalle ve köy delege seçimlerinin nerede ve hangi saatler arası yapılacağı, delege seçmen listesinin askısında belirtilir. Belli edilmiş gün ve saatte delege seçimi yapabilmek için, kesinleşmiş delege seçmen listesinde yer alan üyelerin salt çoğunluğun katılımı aranır. Yapılacak yoklamaya göre salt çoğunluk yok ise, aynı gün ve aynı yerde iki saat sonra hazır bulunan üyelerin katılımı ile delege seçimi yapılır.

Delege seçimleri ilçe yönetiminin görevlendirileceği kişi veya kişilerin gözetim ve denetiminde gizli oy açık tasnif esasına göre liste yöntemiyle yapılır. Sonuç tutanağa bağlanır ve ilçe yönetim kuruluna teslim edilir. İlçe başkanlığı tutanakların birer suretini 5 gün içinde il yönetim kuruluna verir.

Tüzüğün 21 ve 22 nci maddesinde yazılı esaslar delege seçimleri hakkında da uygulanır.

Delege seçimlerine itiraz, seçimden itibaren 3 gün içinde il yönetim kuruluna yapılabilir. İl yönetim kurulunun vereceği karar kesindir.

c) İlçe Başkanı ve İlçe Yönetim Kurulu, Tabii Üyeler: İlçe başkanı, ilçe kongresi tarafından gizli oylama ile tek dereceli usulle seçilir. İlçe başkanı partinin ilçe düzeyindeki çalışma ve faaliyetlerinin koordinasyonu ile yürütülmesini sağlar, denetimini gerçekleştirir. İlçe teşkilatını temsil eder. Aynı kişi en fazla 3 olağan dönem ilçe başkanı seçilebilir.

İlçe yönetim kurulu; başkan ve üyeleri ilçe kongresi tarafından gizli oyla seçilir ve ilçe başkanı dâhil en az 7, en fazla 30 üyeden oluşur. Kongrede asil üye sayısı kadar da yedek ilçe yönetim üyeleri seçilir.

İlçe başkanı ve ilçe yönetim kurulu üyeleri ile ilçe ve ilçeye bağlı belediyelerin partili başkanları, ilçe kongresinin tabii üyesidirler. Büyük şehir belediye başkanları dışındaki partili il belediye başkanları ile merkez ilçe çevresindeki diğer partili belediye başkanları da merkez ilçe kongresinin üyesidirler.

İl Teşkilatı (S.P.K md 19-değişik 21)

MADDE 21- (1) MEP' in il teşkilatının organları ile il başkanı, il yönetim kurulu ve il yürütme kurulu üyelerinin seçiminde uygulanacak usul ve esaslar şunlardır.

a) İl kongresi: İl teşkilatının en üst karar ve denetim organı olan il kongresi, seçilmiş ve tabii delegelerden oluşur. İl başkanı il yönetim kurulu ve il disiplin kurulu asil ve yedek üyeleri ile

ili temsil edecek büyük kongre asil ve yedek delegelerinin seçimlerini yapar. Gündemindeki konuları müzakere edip karar bağlar.

b) İl kongresi delegeleri: İl kongresi, ilçe kongrelerinde seçilmiş delegeler ile tabii delegelerden oluşur. İl kongresinin seçilmiş üyelerinin sayısı 600'den fazla 300'den az olmamak üzere ilçe kongrelerince seçilmiş delegelerdir. İl kongre delegesi seçilmiş üyelerin toplamı sayısı, son milletvekilliği genel seçiminde partinin o ilde aldığı oy sayısının %1' i olarak hesaplanır. Bulunan bu sayı 600'den fazla ise 600 ve 300'den az ise 300 olarak kabul edilir. İl parti oy toplamı yukarıdaki şekilde bulunan delege sayısına bölünerek bir delegeye karşılık oy sayısını gösteren katsayı bulunur. Her ilçenin parti oy miktarı ayrı ayrı bu katsayıya bölünerek her birinden il kongresine katılacak delege sayısı saptanmış olur. Delege seçimleri S.P.K. değişik 21.maddesindeki kurallara göre yapılır.

İl kongresinin yapılmamış veya partinin seçimlere katılmamış olması gibi hallerde; yapılmış son yerel seçimlerdeki il ve ilçe seçmen sayıları esas alınarak, yukarıda yazılı yöntemle il kongresi delege sayıları belirlenir.

İl partili milletvekilleri, il başkanı ve il yönetim kurulu üyeleri, il disiplin kurulu başkan ve üyeleri, büyükşehir belediye başkanı il kongresinin tabii üyeleridir. Geçici il yönetim kurulu başkan ve üyeleri de kongreye katılabilirler, ancak bunlardan delege sıfatı taşımayanlar oy kullanamazlar.

c) İl Başkanı ve İl Yürütme Kurulu ile İl Yürütme Kurulu: İl başkanı, il kongresi tarafından gizli oylama ile tek dereceli usulle seçilir. Partinin il düzeyindeki çalışma ve faaliyetlerinin koordinasyonunu ve yürütülmesini sağlar. Denetimini gerçekleştirir. İl teşkilatını temsil eder. Aynı kişi en fazla 3 dönem il başkanı seçilebilir.

İl yönetim kurulu il kongresi tarafından gizli oyla seçilen ve il başkanı dâhil en az 20 en çok 50 üyeden oluşur. Kongrede asil üye sayısı kadar da yedek üye seçimi yapılır. İl yürütme kurulu partinin Merkez Yönetim Kurulunca belirlenecek sayıda veya partinin merkez Başkanlık Divanına paralel olarak, il başkan yardımcılarında oluşan ve il başkanı başkanlığında çalışma yapan kuruldur. Bu kurul üyeleri il başkanınca il yönetim kurulu üyeleri arasından belirlenir. Bu kurul arasında görev bölümü de yine il başkanı tarafından yapılır. Ayrıca il başkanı, il yönetim kurulu üyeleri arasından seçilen yardımcılardan birini il muhasebi, birini de il sekreteri olarak görevlendirir. Tüzüğün 40 ve 41 nci maddelerindeki, MYK'nın oluşumu ve çalışma esasları hakkındaki hüküm, il yürütme kuruluna da uygulanır.

İl yürütme kurulu, il yönetim kurulunun gündemini hazırlar. İl başkanının tevdi ettiği işleri yapar. İl kongresi ve yönetim kurulunca alınmış kararların ve verilen görevlerin icrasını sağlar.

İl yürütme kurulu üyeleri, tüzüğün 45 inci maddesinin (a),(b) ve (c) bendlerinde yazılı (BD üyelerinin görev ve yetkileri) yetki ve görevleri il düzeyinde aynen icra eder.

İl ve İlçe Kongrelerine İlişkin Ortak Hükümler

MADDE 22 - (1) İl ve İlçe Kongrelerinde olağan kongre zamanı ve delegelerin görev süresi, kongre öncesi resmi işlemler, kongre gündemlerini belirleme yetkisi, kongre divanının yetki ve görevleri aşağıdaki şekilde belirlenmiştir.

a) Olağan kongre zamanı ve delegelerin görev süresi: İl ve ilçelerin olağan kongre takvimi üst kademe kongresinin yapılmasından önce gerçekleştirilecek şekilde partinin Merkez Yönetim Kurulunca kararlaştırılır. Bu süre 2 yıldan az ve 3 yıldan fazla olamaz.

Merkez Yönetim Kurulu'nun yetki vermesi ve belirleyeceği kongre takvimi içinde olmak şartıyla, ile bağlı ilçelerde yapılacak ilçe kongrelerinin takvimi ilçenin görüşü alınarak, il yönetim kurulunca belirlenir.

İlçe ve il kongrelerinde üst kademe kongresi için seçilmesi gereken sayıda asil ve bu sayının yarısı kadar da yedek delege seçimi yapılır. Kongre delegeliği, parti üyeliğinin de devam etmesi şartıyla seçildiği kongrenin yeni yapılacak olağan toplantısına kadar devam eder. Parti Başkanlık Divanı, delege seçimlerinde kanun ve tüzük hükümlerine aykırılık olmasının saptanması halinde, il ve ilçe büyük kongre delege seçimlerini, il ve ilçe ölçeğine göre kısmen veya tamamen iptal edip yeniden yapılmasına, üye tam sayısının en az 2/3 çoğunluğunun oyu ile karar verebilir.

b) Kongre öncesi resmi işlemler; kongre delege listelerinin seçim kurulunca onaylanması ve ilanı (S.P.K. md. Değişik 21) : İl ve ilçe kongrelerinin tamamlanmasından en az 15 gün önce kongreye katılacak delegeleri gösteren listeler, yetkili seçim kurulu başkanlığına 2 nüsha halinde verilir. Listeye, toplantının gündemi, yeri, günü, saati ile çoğunluk sağlanmadığı takdirde en geç 7 gün içinde ikinci toplantının yapılacağını içeren yazı eklenir. Listenin bir örneği kademe merkezinde ilan edilir. Seçim kurulu başkanı eksiklik yok ise listeyi ve eklerini onaylar. Onaylanan liste ve ekleri, kongreden 7 gün önce kongresi yapılacak teşkilat kademe binasında askıya çıkarılmak suretiyle ilan edilir. Ayrıca en az 7 gün önce kongreye katılacak delegelere yazılı davet çıkarılarak, kongrenin yer, gün, saat gündemi ile toplantıda çoğunluk sağlanmadığı takdirde ikinci toplantıyla ilgili hususlar bildirilir. Askı süresi 3 gündür. İlan süresi içerisinde yapılacak itirazlar, yetkili hâkim tarafından incelenerek kesin olarak karara bağlanır. Böylece listeler kesinleşir. Kesinleşen listeler kademe kongresinin delege yoklama cetvelini oluşturur. İl ve ilçe kongrelerinin gazete ile ilanı zorunluluğu yoktur.

c) Kongre gündemlerini belirleme yetkisi; kongre toplantı ve karar yeter sayısı: Kongre gündemleri, ilgili kademe (ilçe, il) yönetim kurullarınca belirlenir, gündemin kanunlara ve parti tüzüğüne uygun olarak hazırlanmasından ilgili kademe yönetim kurulu sorumludur. Kongrede hazır bulunan delegelerin çoğunluğunun kararı ile gündem maddelerinin sırası değiştirilebilir. Ayrıca en geç kongre divanı oluşturulup gündem okunduktan hemen sonrasına kadar divan başkanlığına verilecek ve kongrede hazır bulunan delegenin en az % 5'i tarafından yapılan ilave gündem teklifleri müzakereye açılır. Yapılacak oylama sonucuna göre karara bağlanır, kabul edilirse gündeme alınır. Üst kademelerde belirtilen konuların, alt kademe kongre gündemine alınması zorunludur. Kongreler, delege toplam sayısının en az ¼ ünün katılımıyla toplanır. Kongrede ilk toplantıda yeterli katılımın olmaması halinde, ikinci kongre toplantıya katılanlarla yapılır. Kongrelerde kararlar Tüzükte yazılı istisnai durumlar saklı kalmak üzere, oylamaya katılanların salt çoğunluğuyla alınır.

d) Kongrenin açılışı kongre divanı, kongre divanı yetki ve görevleri: Kongre başlamadan önce toplantı nisabı, yoklama cetvelindeki imzalar sayılmak suretiyle kongresi yapılan kademenin sekreteri ve en az 2 delegenin imzasını taşıyan bir tutanakla tespit edilir. Kongrenin açılışı,

kongresi yapılan teşkilat kademesinin başkanı veya onun görevlendireceği kademe yönetim kurulu üyesi tarafından yapılır. Divan başkanlığı için tek aday varsa oylama açık yapılır. Divan başkanlığına birden fazla aday varsa, divan başkanlığının nasıl seçileceğine kongre genel kurulu karar verir. Ancak, üye tam sayısının 1/10 unun yazılı istemi halinde divan başkanı gizli oyla seçilir. Böyle bir durumda 3 kişiden az olmayan sayım ve tasnif kurulu açık oylamayla oluşturulur.

Seçilen divan başkanı yönetiminde bir divan başkan yardımcısı ile yeteri kadar kâtip üye seçimi açık oylamayla yapılarak divan oluşturulur. Kongreyi, kongre başkanlık divanı adına divan başkanı yönetir. Divanda kararlar çoğunlukla alınır. Eşitlik olması halinde, divan başkanının katıldığı görüş uygulanır. Kongrenin düzen ve ahenk içinde yönetilmesini, parti tüzüğü ile ilgili yasalar ve mevzuata uygun olarak gerçekleşmesinin temini için gerekli önlemler almak ve düzeni sağlamak, kongre gündemini icra etmek, tutanağı düzenlemek ve muhafaza etmek, kongre başkanı ve divanın yetki ve görevidir.

Kongre divanını, divan başkanı temsil eder. S.P.K. nın 4. kısmında yazılı yasaklara aykırı konuşma yapan veya davranışta bulunan herkese divan başkanı derhal müdahale ederek, delege olanların oy hakları saklı kalmak kaydıyla, salondan çıkarmaya kadar varan önlemler alır. Gerekli olması halinde toplantıya ara verir, dinleyici yerlerinin boşaltılmasını temin ederek düzeni sağladıktan sonra kongreyi kaldığı yerden devam ettirir.

Divan başkanı, divan tarafından onaylı kongre tutanak örneğinin bir nüshasını ekleriyle birlikte kongresi yapılan kademe başkanına, bir nüshasını ise kademe yönetimine teslim eder. Kongre, ilgili teşkilat kademe yönetim organının faaliyet ve hesapları ile yeni dönem bütçelerini müzakere edip karara bağlayan yeni yönetim organları ve üst kademe delegelerini seçen kuruldur.

İlgili kademelerin en üst karar ve denetim organı olan kongrelerde; parti tüzük ve programı çerçevesinde yerel ve genel her türlü hizmet ve faaliyet hakkında görüşmeler yapılabilir ve kararlar alınabilir. Kongresi yapılan yönetimin ibrası karara bağlanır. İbra oylamasına ilgili yönetim kurulu başkan ve üyeleri katılamazlar. Görüşmelerde istek sırasına göre söz verilir, üst kademe görevlilerine öncelik tanınır. İlçe ve il kongrelerinde çalışma raporu ile hesap raporları hakkında görüşme yapıp karar verilmeden seçimlere geçilemez. Kongreler çalışmalarını hızlandırmak üzere yeteri kadar komisyon kurabilir. Komisyon üye sayısı 3-7 arası olabilir. Her komisyon kendi üyeleri içinden bir başkan ve bir sözcü seçer.

İl ve İlçe Kongrelerinde Yapılacak Seçimler ve Adaylık İle Seçimlerle İlgili İtiraz (S.P.K. md. 20-değişik 21)

MADDE 23- (1) İl ve ilçe başkanları, il ve ilçe kademe organları seçimi ile üst kademe delege seçimleri gizli oy ve açık tasnif esasına göre kanuna, parti tüzüğüne ve parti yönetmeliklerine uygun olarak yargı gözetim ve denetiminde yapılır.

(2) Seçim kurulu başkanı, bir başkan ve iki üyeden oluşan yeteri kadar sandık seçim kurulu oluşturur. Kurul başkanı ile bir üye memurlardan diğer üye aday olmayan parti üyeleri arasından seçilir. Her sandık için aynı şekilde ve sayıda yedek sandık kurulu belirlenir. Sandık kurulu

başkanının yokluğunda, memur üye sandığa başkanlık eder. İlçe kongreleri, ilçe başkanlığı, ilçe yönetim kurulunun asil ve yedek üyelerini, il yönetim kurulunca uygun görülmüş olması halinde, ilçe disiplin kurulu asil ve yedek üyelerini, il kongresine katılacak delegeleri seçer.

(3) İl kongresi; il başkanlığı, il yönetim kurulunun asil ve yedek üyelerini, il disiplin kurulunun asil ve yedek üyelerini ve büyük kongre delegelerini seçer. Kongrelerde adaylık başvurusu, divan oluştuktan sonra, belli edilmiş süre dolmadan divana yapılır. Divan başkanlığı gündemin 'seçimler' maddesinde veya daha önce, aday başvurularının en son ne zamana kadar yapılabileceğini ilan eder. İlan edilmiş saat gelince aday başvuruları için sürenin dolduğunu, varsa başvuruların derhal yapılması gerektiğini tekrar duyurur ve daha sonra yapılacak aday başvurularını işleme koymayacağını ilan eder.

(4) Aday listeleri, bu kongrede seçimi yapılacak tüm organlar aynı listede ayrı ayrı gösterilip, asil ve yedek üyeleri de ayrı ayrı belirtilerek hazırlanıp yeteri kadar çoğalmış olarak aday olanlar tarafından kongre divan başkanlığına verilir. Divan, aday başvurularını veriliş sırasına göre ayrı, ayrı okumak sureti ile kongre genel kurulunun bilgisine sunar. Adaylıktan çekilme ve itirazlar varsa, karara bağlayarak adaylıkları kesinleştirilir. Kesinleşmiş adaylar okunmak suretiyle duyurulur. Salonda uygun yerde asılır. Divan tarafından onaylı liste örneğinde hazır bulunan seçim kuruluna verilir. Seçimlere birden çok liste katılması halinde, her birisi değişik renklerde ve şekillerde bastırılıp hazırlanabilir.

(5) Seçimi yapılacak her organ için birden çok liste varsa, seçmen bunlardan herhangi birisi üzerinde o organa aday olanların tümünü dikkate alarak gerekli gördüğü değişikliği yapabilir. Bir listedeki isimlerden bir kısmını silip yerlerine diğer listeden isimler yazabilir. Ancak seçeceği aday sayısı seçilecek miktardan fazla ve yarısından eksik olamaz. İşaretlemede veya silip yazmada yukarıdaki belirtilen miktar ve oranlara uyulmaması, oy pusulasının geçersiz sayılmasını gerektirir.

(6) Aynı organ için birden çok listede ismi bulunan adayların aldıkları oylar, bu listelerden aldıkları oyların toplanması ile saptanır. Her bir organ'ın asil adayları kendi aralarında, yedek adayları kendi aralarında olmak üzere aldıkları oy sayısına göre sıraya konur. Bu sıralamadan, o organ için Tüzüğün tespit ettiği sayıda asil üye, asiller arasından, yedek üyede yedekler arasından ayrılarak seçildikleri ilan edilir. Aday listelerinin kesinleşmesi için belirlenen süre içine yapılacak yazılı çekilme beyanları, Divanca kimlik tespiti ile tutanağa geçirilir ve hazırlanacak kesinleşmiş aday listesi tutanağında belirtilir. Adaylıkların kesinleşmesinin ilanından sonra ve seçim suresince yapılacak yazılı çekilme beyanları, sayım dökümde nazara alınmaz. Bunlardan seçilecek olursa istifa etmiş sayılır. Seçimlerin, liste yöntemi ile yapılması halinde; adayların isimleri, soyadına göre sıralanır ve ayrı bir kâğıda yazılarak oy kabinlerinde asılı olmaları sağlanır.

(7) Delege; nüfus cüzdanı resimli üye kimlik kartı, ehliyet ve benzeri belgelerini ibraz ederek kesinleşmiş delege listesinde olduğunu ispat ettikten sonra oy kullanır. Kendisine mühürlü oy pusulası ve zarfı verilir. İmzası alınır oyunu sandığa atar imzası alınır ve kimlik belgesi iade edilir. Özürlüler oylarını 1. veya 2. derece kan veya sıhrî hisimlerinin yardımcılarıyla kullanabilirler.

(8) Kongrelerde, seçimler S.P.K.nın 21nci maddesindeki kurallara göre yapılır. İlçe seçim kurulunca kongrede yeteri kadar sandık kurulu bulundurulur. Kongrede bulunan delegelerin

tamamı oy kullandıktan ve sandık kurulunca yapılan uyarıyı takiben, oy kullanacak başka delege kalmadığı anlaşılınca, sandık kurullarınca tutanakla tespit edilerek sandıklar açılır. Oy sayımına başlanır. Seçim sandık kurulunca açıklanan seçim sonuçları, kongre tutanağına geçirilir. Kongre tutanakları. Kongre divan başkanlığınca en az 3 suret olarak düzenlenir ve yeni seçilen yönetim kuruluna teslim edilir. Bu tutanakların birer sureti sırası ile üst kademelere gönderilir.

(9) Nedeni ne olursa olsun normal kongresini yapmamış olan belde, ilçe, il teşkilatı üst kademe kongrelerine katılamaz. Yönetim ve disiplin kurulları münfesi hale gelir.

(10) Seçimin devamı sırasında yapılan işlemler ile tutanakların düzenlenmesinden itibaren 2 gün içinde seçim sonuçlarına seçim kurulu başkanlığı nezdinde itirazda bulunulabilir.(S.P.K. md 21/10) Bu itirazlar seçim kurulu başkanı hâkim tarafından aynı gün incelenir ve kesin olarak karara bağlanır. Hâkimin kararı, seçimlerin iptali ve yenilenmesi yönünde ise, seçimler için belirleyeceği günde kongrede kesinleşmiş aday listelerine göre sadece seçim yapılır.

İl ve İlçe Kongrelerinin Olağanüstü Toplanması

MADDE 24- (1) İl ve ilçe kongrelerinin olağanüstü toplanması, Merkez Yönetim Kurulu kararı ile veya kademe delege tam sayısının 1/5'inin noterlikçe tasdik edilmiş yazılı isteğiyle yapılır. Şartların oluşması halinde, kademe yönetim kurulunun gerekli hazırlıkları yaparak, talebin tebliğinden itibaren en geç 45 gün içinde olağanüstü kongreyi toplaması zorunludur. Olağanüstü toplantının gündemi toplantıyı talep edenlerce belirlenir. Gündem talep yazısında belirtilir. Olağanüstü toplantı gündemine belirlenen gündem dışında madde eklenemez.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İl Ve İlçe Yönetim Kurullarının Teşkili

İl ve İlçe Yönetimleri, Görevleri ve Görev Bölümü

MADDE 25- (1) İl ve ilçe yönetim kurulları, kendi kademe kongreleri tarafından S.P.K. nın 21 inci maddesine uygun olarak seçilir. İlçe yönetim kurulu, 1 başkan ve 14 üyeden oluşur. Büyük ilçe statüsündeki ilçe yönetim kurulu 18 üye ve 1 başkandan oluşur. Nüfusu 75 binin üstünde olan ilçeler bu Tüzük anlamında büyük ilçe hükmündedir. İlçe yönetim kurulları, iş hacmine göre en çok 4 başkan yardımcısı ile 1 sekreter ve 1 muhasibi kendi aralarında gizli oyla seçerek görev bölümü yaparlar. İlçe başkanı, ilçe başkan yardımcısı, ilçe sekreteri, ilçe muhasibi ve varsa o ilçeye bağlı beldelerin başkanlarından oluşan heyete ilçe başkanlık divanı denir.

(2) İl yönetim kurulu, 1 başkan ve 20 üyeden oluşur. Büyükşehir statüsündeki illerde il yönetim kurulu 28 üye ve 1 başkandan oluşur. İl ve ilçenin yan kuruluş (kadın kolu, gençlik kolu gibi) başkanları il, ilçe yönetim kurulu toplantılarına katılırlar. Ancak oy kullanamazlar.

(3) Nüfusu 150 binin üzerinde olan (150 bin dâhil) iller bu Tüzük anlamında Büyükşehir hükmündedir. İl yönetim kurulu iş hacmine göre en az 5 ve en çok 7 başkan yardımcısı, 1 il sekreterini ve 1 il muhasibini kendi aralarında gizli oyla seçerek görev bölümü yaparlar. İl başkanı, il başkan yardımcısı, il sekreteri ve il muhasibinden oluşan kurula il başkanlık divanı

denir. Yönetim kurullarında boşalma olması halinde yedek üyeleri; başkan, başkan yoksa sırayla başkan yardımcısı yoksa sekreter, o da yoksa muhasip göreve çağırır. Yedek üye kalmaması veya yedekler de çağırıldığı halde, yönetim kurulunun tam sayısına göre salt çoğunluğun kaybolması halinde o kurul münfesi olur.

(4) İl ve ilçe yönetim kurulları, bir üst yönetimin olurlarını almak kaydı ile toplantılar; miting, panel, seminer, sempozyum ve benzeri etkinlikler düzenleyebilir ve partinin program ve hedeflerini yansıtmak ve bilgilendirmek amacıyla çeşitli toplantılar yapabilirler.

(5) İl ve ilçe yönetim kurulları, teşkilat kademelerinde parti faaliyetlerinin, parti tüzüğü ve yasal mevzuata uygunluğunu gözetir, denetler, koordinasyonu sağlar, parti Tüzüğü'nün verdiği yetki ile görevlerini ifa eder. BD ve MYK kararlarını yerine getirir. Üst kademelerin talimatlarına ve kararlarına uymak, kendi kademe kongresinin kararlarını uygulamakla görevlidirler. Seçimlerde, partiyi ve partili adayları kazandırmaya çalışırlar.

(6) İlçe yönetim kurulları, ülkenin ve kendi çevresinin genel ve yöresel meseleleriyle ilgilenerek, görüşlerini üst kademelere bildirmekle, kendi çevresindeki bütün siyasi çalışmaları yakından izleyerek değerlendirmekle, çevresinin sosyal, ekonomik, sağlık, bayındırlık ve diğer kamu ve toplumsal işler bazında mahalli belediye ve il genel meclislerinde bulunan üyelerini aydınlatmakla yükümlüdürler.

(7) İl, ilçe yönetim kurulları, kademesinde tutulması gereken defter, kayıt ve dosyaları tutar. Kademe kongrelerinin gündemini hazırlar, bu kongrelere sunulmak üzere çalışma raporu, yıllık bütçe tasarısı ve kesin hesap raporu ile gelir gider cetvelleri ve bilâncolar hazırlar. Bunları kanunda yazılı süreler içinde üst kademelere gönderir.

(8) İlçe yönetim kurulları, yönetim kurulları kararı ile partide çalışması gereken hizmetlilerin işe alınmalarına çıkarılmalarına, ücretlerinin tespitine ve arttırılmasına karar verir.

(9) İl, ilçe yönetim kurulları, her köy ve mahalleden seçilmiş il, ilçe kongresi delegelerinden birini köy ve mahallenin 'parti görevlisi' olarak görevlendirip, köy ve mahalle halkı ile partinin ilişkisini sağlar. Kendi kongre delegelerinin katılımı ile yılda en az bir defa danışma niteliğinde toplantılar yaparak, memleket ve parti meselelerini görüşür ve tartışır.

(10) Parti alt yönetim kurullarını en az 6 ayda bir denetlemek ve bölgesindeki her sandık alanı için bir asil iki yardımcından oluşan sandık alan sorumlularını belirleyerek bunların konuları ile ilgili eğitimlerini sağlar.

İlçe Başkan ve Yönetim Kurullarının Süresi, Başkan, Başkan Yardımcıları Sekreter ve Muhasip Üyelerin Görevleri

MADDE 26- (1) Yönetim kurulu başkanları en çok 3 yıl için seçilir. Belde başkanları belde sınırları, ilçe başkanları ilçe sınırları, il başkanları il sınırları içinde seçimden önce kesintisiz olarak en az 6 ay ve sonrasında da görev sürelerince ikamet etmek zorundadırlar. Bunu taşımayanlar başkanlığa aday olamazlar. Yönetim kurullarının görev süreleri, gelecek normal kongreye kadar devam eder. Bu süre içinde ölen, istifa eden veya müstafi sayılan yahut başka bir sebeple ayrılanların yerine, almış oldukları oy sayısına göre yedekler çağırılır.

(2) Başkan: Kendi kademesinin sınırları içinde partiyi temsil eder. Yönetim kurulunun gündemini hazırlar. Bağlı teşkilatları denetler. Yazışmalar yapar, mali işlerle ilgili yazışmalarda muhasip üyenin, diğer yazışmalarda sekreter üyenin imzası da bulunur. Acil işlerde başkan sorumluluğu üzerine alarak yalnız kendi imzası ile yazışma yapabilir.

(3) Başkan yardımcıları: Başkanın yardımcısıdır. Onun tarafından verilen işleri yürütürler. Başkanın bulunmadığı hal ve zamanlarda onun yetkilerini kullanırlar. İlçe başkan yardımcısı birden fazla ise sıralanışlardaki önceliğe göre ilçe başkanına vekâlet ederler.

Büyük illerde, Merkez Yönetim Kurulunun tespit edeceği teşkilatlanma şekli ayrı olmak üzere illerde başkan yardımcıları, il başkanı tarafından;

- a- teşkilat
- b- basın-propaganda,
- c- seçim,
- d- sosyal işler,
- e- yerel yönetim,
- f- kadın ve gençlik kollarından

biri ile görevlendirilir. İl başkanı başkan yardımcılarına ek görev verebilir. İl başkanının yokluğunda, başkan yardımcıları sıralanışlarındaki önceliğe göre başkana vekâlet ederler.

(3) Sekreter Üye: Kanun, tüzük ve yönetmelikler uyarınca tutulması gereken defter, kayıt veya dosyaları tutar. Yönetim kurulu kararlarını deftere yazar ve üyelere imza ettirir. Bütün kayıt ve dosyaların saklanmasıyla Başkanla birlikte sorumludur. Başkan ve yardımcılar bulunmadığı zaman partiyi temsil eder.

(4) Muhasip Üye: Yönetim kurulunun hesap işlerini yürütür. Kanun, tüzük ve yönetmelikler gereğince tutulması gereken muhasebe defter ve kayıtlarını tutar. Başkan ve muhasip üye harcamaların kurul kararlarına uygunluğundan birlikte sorumludurlar. Aidatları tahsil eder. Üst kademelere sunulmak üzere kesin hesap raporlarını, yıllık bütçe tasarılarını ve kongreye sunulmak üzere bilânçoları hazırlar.

İl, İlçe Yönetim Kurulunun Yapamayacağı İşler

MADDE 27- (1) MYK'nın izni olmaksızın kademelerini aşan genel parti politikası hakkında demeç veremezler. Kendi kademelerini bulunduğu yerdeki resmi makamlardan daha yukarı makam ve mercilerle yazışma yapamazlar. Ancak zorunlu hallerde, bir üst kademeye bilgi vermek suretiyle işlerini takip edebilirler.

(2) Bağlı oldukları parti üst kademeleri ile ilişkilerini kesmeye karar veremezler. Yönetim ve disiplin kurullarında görevli olanlar bu görevlerinden istifa etmedikçe parti içi başka yönetim ve disiplin kurullarına aday olamazlar.

Yönetim Kurullarının Toplantıları ve Karar Nisabı

MADDE 28- (1) İl ve ilçe yönetim kurulları, en geç 25 günde bir normal şekilde toplanır. Olağan toplantılar üye tam sayılarının salt çoğunluğu (yarıdan bir fazla) ile yapılır. Kararlar, bu Tüzükte aksine hüküm yoksa toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile alınır. Oylarda eşitlik olması halinde başkanın katıldığı görüş kabul edilmiş sayılır.

(2) Yönetim kurulları, başkanın veya kurul üye tam sayısının 1/3'ünün talebi halinde, olağanüstü toplanırlar. Olağanüstü toplantılarda sadece toplantı nedeni olan konular görüşülür.

(3) Yönetim kurulu kararları, karar defterine yazılır veya bilgisayar çıktısı olarak karar defterine yapıştırılır. Toplantıya katılan üyeler tarafından imzalanır.

Yönetim Kurulları Başkan ve Üyeliklerinde Boşalma

MADDE 29- (1) İl ve ilçe yönetim kurulu asil ve yedek üyelerinin, nedeni ne olursa olsun toptan çekilmeleri halinde başkan kurul yerine Merkez Yönetim Kurulunca atama yoluyla yeni kurul oluşturur. Atanan kurul, seçilmiş kurulun hak ve yetkilerini kullanır.

(2) Resmi boşalmalarda boşalan üyelikler, yedeklerin sırasıyla çağrılmaları ile doldurulur. Yedeklerin katılımından sonra, kurulun üye mevcudu, üye tam sayısına göre salt sayının altına düşmüşse, kurul boşalmış sayılır. Bu durumda yukarıdaki fıkraya göre yeni kurul oluşturulur.

(3) İl ve ilçe başkanlığının herhangi bir sebeple boşalması halinde, yedekte sırada bulunan üye göreve çağrılarak, yönetim kurulunca yeni başkan seçilir. Seçilen il ve ilçe başkanının görevi normal kongreye kadar devam eder.

Görevden El Çektirme Nedenleri ve Usul ve Esasları (S.P.K. md.19/5)

MADDE 30- (1) Kademelerde görev alanların ve kademelerin görevden uzaklaştırılmasını gerekli kılan haller şunlardır:

- a) Siyasi Partiler Kanunu'nun, Parti Tüzüğü ve yönetmelikleri uyarınca tutulması gerekli defter ve kayıtların usulüne uygun olarak tutulmaması, defter ve belgelerin muhafaza edilmemesi, kayıtlar üzerinde kasıtlı olarak tahrifat yapılmış olması, muhasebe ile ilgili belgelerin zamanında Genel Merkeze gönderilmemiş olması,
- b) Organlara seçilenlerin kimliklerini içeren belgelerin süresi içinde en büyük mülki amirliğe gönderilmemiş olması,
- c) Ülke ve parti çıkarlarını ihlal edici davranışlar sergilenmesi ve parti üyeliğinden ihracı gerektiren bir eylem veya işlemde bulunulması, hallerinin birinin vukuunda MYK, il ve ilçe başkanı ile yönetim kurullarına kısmen veya tamamen işten el çektirmeye yetkilidir. Belde başkanı ve yönetici hakkında aynı yetki il yönetim kurulunca kullanılır.

(2) Görevden el çektirmeyi gerektiren bir durumu tertip eden il yönetim kurulu, ilçe başkanı veya ilçe yönetim kurulunun kısmen veya tamamen görevden el çektirmelerini Merkez Yönetim Kurulu'ndan; ilçe yönetim kurulu ise, belde başkanı veya belde yönetim kurulunun kısmen veya tamamen görevden el çektirilmelerini il yönetim kurulundan talep edebilir.

(3) El çektirme talebini içeren kurul kararlarının, en az üye tam sayısının salt çoğunluğu ve gizli oylama ile alınmış olması gerekir. Karara, el çektirmeyi gerekli kılan olayın değerlendirilmesi ve delillerini içeren bir rapor da eklenir.

(4) Belde ile ilgili olarak ilçe yönetiminin talebi üzerine il yönetim kurulu, ilçe ile ilgili olarak il yönetiminin talebi üzerine MYK; gerek görürse inceleme yaparak talebi karara bağlar.

(5) MYK aynı nedenlere bağlı olarak re'sen ilçe ve il başkanları ile yönetim kurumlarına kısmen tamamen el çektirebilirler.

(6) Yönetim kurullarının asil ve yedek üyeleri ile birlikte tamamen görevden el çektirilmesi halinde, görevden alma kararını veren organ, aynı kararla veya makul sürede geçici yönetim kurulunu oluşturur ve ilgililerine tebliğ eder.

(7) Sadece Başkan ve yönetim kurulunun kısmen görevden alınması halinde boşalan o yere tüzüğün 29 uncu maddesine göre doldurulur. Görevden alma kararı, S.P.K.'daki istisnalar ayrı olmak üzere gizli oylama ile yapılır. Gizli oylama karar yeter sayısı, kurul üye tam sayısının en az 2/3 çoğunluğudur. Belde, ilçe ve il yönetim kurullu kararlarına karşı 7 gün içinde bir üst kademeye itiraz olunabilir. Üst kademenin 15 gün içinde vereceği karar kesindir. Bütün bu işlemlerle ilgili olarak her safhada MYK olaya el koymaya yetkilidir. Bu kurulun vereceği kararlar kesindir.

(8) Görevden alma kararının tebliğinden itibaren 30 gün içinde ilçe olağan üstü kongresi (S.P.K.md. 20/8) 45 gün içinde ise il olağan üstü kongresi toplanarak yeni yönetim kurulunu seçer.

(S.P.K.md. 19/5) Kongre, yeni delege seçimi yapılmamışsa eski delegelerle toplanır. Bu şekilde seçilen yeni yönetim kurulunun görev süresi, ilgili kademenin olağan kongresine kadar devam eder.

(9) Görevden almalardan sonra oluşturulan geçici kurullar, alt kademe organlarının tamamen veya organ sayılma niteliğini sona erdirecek sayıda üyenin görevden alınması halinde oluşturulan yeni kurullardır. Geçici kurullar seçilmiş kurulların hak ve yetkilerini kullanırlar.

Kurucu Yönetim Kurulları

MADDE 31- (1) İl ve ilçe kademe teşkilatlarının ilk kuruluşları, parti Merkez Yönetim Kurulunca atama ile yapılır. Önce kademe başkanı (il, ilçe başkanı gibi) atanmış kişiye 'yetki' belgesi verilir. Bu kişinin oluşturacağı listenin Genel Merkezce onaylanması ile kurucu yönetim kurulu oluşmuş olur. Kurucu yönetim kurulları, el çektirilme nedenleri ayrık olmak üzere, kendi kademelerinin kongrelerine kadar Tüzüğün kurula verdiği hak ve yetkileri kullanır.

BEŞİNCİ KISIM

Merkez Teşkilatı (SPK md.13)

BİRİNCİ BÖLÜM

Büyük Kongre (SPK md.14)

Büyük Kongre, Görev ve Yetkileri (SPK. md.14/5)

MADDE 32- (1) Büyük kongre, partinin en üst karar ve denetim organı olup, seçilmiş delegelerle, tabii delegelerden oluşur. Büyük kongre;

- Parti Genel Başkanını, MYK ile Merkez Disiplin Kurulunun asil ve yedek üyelerini, Genel Merkez Parti İçi Demokrasi Hakem Kurulu üyelerini gizli oylama ile seçer.
- Partinin Tüzük ve Programında değişiklik yapar, gelir-gider ve kesin hesabını kabul veya ret eder, Merkez Yönetim Kurulunun faaliyet raporu ile gelecek dönem bütçesini müzakere edip karara bağlar.
- Toplumu ve devleti ilgilendiren konularla, kamu faaliyetleri ve parti politikaları hakkında genel nitelikte olmak kaydı ile temenni niteliğinde veya bağlayıcı kararlar alır.
- Partinin tüzel kişiliğinin feshine, başka parti ile birleşmesine, fesih kararı vermesi halinde parti mallarının tasfiyesine ve intikal şekli ile yerine karar verir. Kanun ve Tüzükle verilen diğer görevleri ifa eder, gündeminde yer alan konuları müzakere edip karara bağlar.

Büyük Kongre Delegeleri

MADDE-33- (1) Büyük kongre, il kongrelerince seçilmiş delegeleri ile tabii delegelerden oluşur. Seçilmiş delegeler toplamı, TBMM üye tam sayısının iki katından fazla olamaz. Büyük kongrenin seçilmiş delegeleri; TBMM üye tam sayısının iki katından fazla olmamak üzere, il kongrelerince seçilmiş delegelerdir. Her ilin kaç adet seçilmiş delege ile büyük kongrede temsil olunacağı aşağıda yazılı usul ve esaslara göre belirlenir.

- Seçilmesi gereken toplam delege sayısının yarısı olan 550 delegelik illerden seçilecek milletvekili sayısına göre illere tahsis edilir. Tahsisten sonra kalan delege sayısının, partinin son milletvekili genel seçiminde almış olduğu toplam oya bölünmesiyle katsayı elde edilir. Katsayının, partinin ilde almış olduğu toplam oyla çarpımı sonucu bulunacak rakam ile tahsisin toplamı, o il kongresinde seçilecek büyük kongre delege sayısını oluşturur.
- Büyük kongrenin yapılacağı tarihe göre, partinin katılacağı genel seçim olmamış veya partinin seçimlere katılmamış olması gibi hallerde, her il seçmesi gereken milletvekili sayısının iki katı delege ile büyük kongrede temsil edilir.
- İl kongrelerinde ilin kaç adet büyük kongre delegesi seçeceği, teşkilat başkanlığınca hesaplanır ve MYK'ca onaylandıktan sonra il bakanlıklarına bildirilir. Seçilmiş büyük kongre

delegelerinin görevi, bir sonraki olağan kongreye katılacak delegelerin seçimine kadar devam eder. Büyük kongre delegelerinin seçimi SPK'nın 21 inci maddesi uyarınca yapılır.

(2) Büyük Kongrenin Tabii Üyeleri (SPK 14/3) Parti üyelikleri kesintiye uğramadan devam eden parti kurucuları, parti üyesi bakanlar ve milletvekilleri, partinin genel başkanı, Merkez Yönetim Kurulu üyeleri, merkez disiplin kurulu başkanı ve üyeleri, büyük kongrenin tabii üyeleridir.

(3) Büyük Kongre Onur Üyeleri Görevde bulunan genel merkez parti içi demokrasi hakem kurulu başkanı ve üyeleri, parti ile üyelik bağı devam etmek kaydı ile Genel Başkanlık, Başbakanlık, Bakanlık, TBMM üyeliği, Merkez Yönetim Kurulu Üyeliği, Merkez Disiplin Kurulu Başkan ve Üyeliği, Parti İçi Demokrasi Hakem Kurulu Başkan ve Üyeliği, Genel Merkez Kadın ve Gençlik Kolları Başkanlığı yapmış olanlar büyük kongrenin onur üyesidirler. Bunlar kongrede söz alabilir, fakat delegelik sıfatı olmadan oy kullanamazlar.

Büyük Kongreyi Toplama Yetkisi ve Zamanı İle Gündemi ve Delege Listesinin İlanı

MADDE 34- (1) Büyük kongreyi toplama yetkisi MYK'ya aittir. MYK 2 yıldan az 3 yıldan fazla olmamak üzere büyük kongreyi toplamak zorundadır.

(2) Büyük kongrenin gündemi, Merkez Yönetim Kurulunca hazırlanır. Kongrenin tarihi, yeri ve saati, nisap olmaz ise, ertesi gün yapılacak ikinci toplantının tarihi, yer ve saati en az 15 gün önceden ulusal bir gazetede ilan edilir ve il başkanlıklarına yazı ile bildirilir. Ayrıca kongrenin tarih, yer ve saati, gerekli güvenlik önlemlerinin alınması için en az 7 gün önce yetkili mülki amirliğe bildirilir.

(3) Genel merkez teşkilat başkanlığı, seçilmiş ve tabii delegeler belli olacak şekilde, büyük kongre listesini ve gündemi, yetkili seçim kuruluna kongreden 15 gün önce vermek sureti ile Tüzüğün 22/b maddesinde belirtilen askı ve ilamları, büyük kongre açısından aynen ikmal eder. Böylece yetkili seçim kurulunca onaylanarak kesinleşen liste, büyük kongrenin delege yoklama listesini oluşturur.

Büyük Kongrenin Olağanüstü Toplanması (S.P.K. 14/6)

MADDE 35- (1) Büyük kongre, Genel Başkanın veya MYK'nın yahut Büyük Kongre delegelerinin en az 1/5'inin yazılı talebi üzerine olağanüstü toplantıya çağırılabilir. Olağanüstü toplantı gündemi, çağrıyı yapan ya da yapanlar tarafından belirlenir ve gündem dışında başka konu görüşülmez, gündeme madde eklenemez.

(2) Delegeler tarafından yapılacak olağanüstü toplantı talepleri ile gündem ve delege imzalarının noter onaylı olması zorunludur. Şartların oluşmaması halinde, Merkez Yönetim Kurulu, olağanüstü kongreyi 7 gün içinde ilan ederek çağrı tarihinden itibaren en geç 45 gün içinde yapmak zorundadır.

(3) Genel başkanlığın, MYK veya Merkez Disiplin Kurulu'nun herhangi bir sebeple boşalması hali dışında, seçimin olağanüstü toplantı sebebi olabilmesi için, genel başkanın ve büyük kongre delege tamsayısının salt çoğunluğunun yazılı talebi gerekir. Bu yazılı talebin de noter onaylı olması şarttır.

Büyük Kongrenin Açılışı, Toplantı ve Karar Yeter Sayısı, Divan Başkanı Seçimi, Divan Heyetinin Oluşumu İle Kongre Divanının Yetki ve Görevleri

MADDE 36-(1) Büyük kongre parti genel başkan yardımcılarında birisinin veya genel sekreterin yapacağı yoklamadan sonra delege tamsayısının salt çoğunluğunun katılımı ile açılır. İlk çağrı üzerine salt çoğunluk sağlanamadığı takdirde ikinci çağrı üzerine yapılan toplantıda katılan delegelerle yapılır.

Büyük kongrede, gündeme geçmeden önce bir divan başkanı ve kararlaştırılan sayıda başkan yardımcısı ve kâtip üye seçilerek kongre divanı teşkil edilir. Divan başkanı gizli oyla seçilir. Aday tek olduğu takdirde seçim açık oyla yapılır. Başkan yardımcısı ve kâtip üyeler açık oylama ile seçilir.

(2) Kongre divan başkanlığı, gündemi uygulamak, toplantıyı yönetmek, toplantıda düzeni sağlamak, düzeni bozanlara karşı toplantıdan çıkarma dâhil gerekli müeyyideleri uygulamak, toplantı tutanağını tanzim ve imza etmekle görevlidir. Kararlarını salt çoğunlukta verir ve oyların eşitliği halinde başkanın bulunduğu tarafın dediği olur.

(3) Büyük Kongrede, divan teşkilinden sonra açış konuşmasını yapmak üzere Genel Başkana söz verilir. Bu konuşmayı müteakip genel başkan yardımcılarında biri tarafından Merkez Karar Kurulunun ve Merkez Yönetim Kurulunun çalışma raporları okunur.

(4) Kongre başkanı, S.P.K. nın 4'üncü kısmında yer alan yazılı yasaklara aykırı konuşma yapan veya davranışta bulunan kongre üyelerine hemen müdahale eder, üyenin sözünü keser ve gerekli görürse toplantıdan çıkarır. Gerekli görürse toplantıya ara verir. Dinleyici yerlerini boşaltabilir. Büyük kongrede karar yeter sayısı, mevcudun salt çoğunluğudur.

Büyük Kongrede Komisyon Oluşturulması, Gündem Maddelerinde Değişiklik Yapılması, Kongre Müzakereleri (S.P.K. 14/son)

MADDE 37- (1) İşin önem ve niteliği itibari ile gündemde komisyon kurulmasına yer verilmiş veya usulüne uygun teklifle komisyon kurulması gündeme alınmış ise, Divan, Genel Başkanın konuşmasının ardından, Genel Kurul'da aksine bir karar olmazsa beşer kişiden oluşacak komisyon üyelerinin seçimini, açık oylama ile gerçekleştirir. Her komisyon 1 başkan, 1 sözcü ve 1 raportör seçerek çalışmalarına başlar.

(2) Bu komisyonların çalışma zamanı, gündem maddesinin görüşülmesini aksatmayacak şekilde divan heyeti tarafından belirlenir. Belirlenen sürede raporun hazırlanıp sunulmamış olması, tek başına kongrenin uzaması nedeni olarak öne sürülemez.

(3) Komisyonlar üye tam sayısı ile toplanır ve salt çoğunlukla karar alır. Komisyonlar belli edilmiş süre içinde raporunu hazırlar ve Genel Kurula sunulmak üzere kongre divan başkanlığına teslim eder. Komisyon raporları görüşülür ve oylanır. Genel Kurulca kabul edilen komisyon raporları, Genel Kurul kararı niteliği kazanır.

(4) Büyük kongrede kurulabilecek komisyonlar şöyle olabilir:

- a- Tüzük komisyonu
- b- Program ve partinin genel politikalarıyla ilgili teklifleri inceleme komisyonu (Parti Meseleleri Komisyonu)
- c- Toplum, devleti, kamu faaliyetlerini ilgilendiren teklifleri inceleme komisyonu (Ülke Menfaatleri Komisyonu)
- d- Hesap ve bütçe komisyonu
- e- İtiraz ve şikayetleri inceleme komisyonu

(5) Büyük kongrede ilan edilmiş gündem maddeleri arasında sıra değişikliği veya başka bir konunun gündeme alınması, Genel Kurul kararları ile mümkündür. Gündem değişikliği taleplerinin görüşülüp karara bağlanması için yazılı olarak kongre açılış başkanlığına veya gündemin okunmasından hemen sonra Divana verilmiş olması zorunludur.

(6) Parti tüzük ve programında değişiklik yapılmasına ilişkin veya parti politikalarını ilgilendiren gündem maddesi tekliflerinin müzakereye açılabilmesi için bu tekliflerin başkan veya MYK yahut Büyük Kongre delegelerinin en az 1/5 i tarafından önerilmiş olması gerekir.

S.P.K. nın 14üncü maddesinin son bendinin ikinci cümlesinde yer alan konularla ilgili müzakere şartı oluşan teklifler, büyük kongrenin seçeceği bir komisyonda görüşüldükten sonra komisyon raporu ile birlikte incelenir ve karara bağlanır.

(7) Müzakereler, gündem sırasına göre yapılır. Müzakerelere katılım talep sırasına göre yürütülür. Parti genel başkanına, MYK adına söz isteyen kurul üyesine, Komisyon Başkanı ve sözcülerine konuşmadan öncelik verilir.

(8) Seçimler gündemin 'kapanış' şeklindeki son maddeleri hariç, gündemin en son maddeleri olarak yapılır. Büyük kongre için tek bir gün ön görülmüş ise kongre gündem maddeleri bitinceye kadar kongreye aralıksız devam edilir.

Büyük Kongrede Adaylık ve Seçim Hazırlıkları ile Seçimler (S.P.K. md.21) Seçim Tutanakları

MADDE 38- (1) Büyük kongre delegeleri olsun veya olmasın, partiye kayıtlı her üye, parti organlarına aday olabilir veya aday gösterilebilir. Genel başkan adayı olmak için, üye tam sayısının en az 1/5'inin yazılı önergesi gerekir. Bu öneri noter, divan başkanlığı veya divan başkanlığının görevlendireceği üyenin gözetiminde imzalanır.

(2) Aynı kişi, aynı kongrede seçimi yapılacak farklı organlara aynı anda aday olmaz ve aday gösterilemez. Böyle bir durumda divan başkanı tarafından adaya tercih yapması gerektiği bildirilir.

Tercih yapmayan adayın hiçbir adaylığı işleme konmaz.

(3) Büyük Kongrede, Genel Başkan, MYK ile Merkez Disiplin Kurulunun ve Parti İçi Demokrasi Hakem Kurulunun asil ve yedek üye seçimleri yapılır. Bu seçimler yargı gözetimi ve denetimi altında gizli oy, açık tasnif esasına göre büyük kongre delegelerince yapılır. Yetkili seçim kurulu

başkanı, Tüzüğün 23 üncü maddesinde belirtilen nitelik ve sayıda yeteri kadar sandık seçim kurulu oluşturulur.

(4) Büyük Kongrede, Genel Başkan Seçimi hariç, diğer bütün seçimler aynı anda ve birlikte yapılır. Seçilecek organlara adaylık başvurusu için Divan Başkanlığınca belli bir süre tespit edilerek Kongreye duyurulur. Bu süre sonunda adaylar ilan edilir.

(5) Parti genel başkanlığı için aday gösterilenler ayrı ayrı oy pusulalarını yeteri kadar çoğalarak süresi içinde Kongre Divan Başkanlığına verirler. Parti organlar için adaylıklarda ayrı renk ve şekillerde asil ve yedekleri gösterilmek suretiyle, ayrı ayrı oy pusulaları düzenlenip yeterince çoğaltıldıktan sonra Kongre Divan Başkanlığına vererek seçimlere katılırlar. Bu suretle düzenlenmiş olan oy pusulalarından, organlara göre Tüzüğün belirlediği üye tam sayısından çok, yarısından eksik asil ve yedek üye yazılamaz. Buna aykırı düzenlenmiş oy pusulaları ile delegelerce elle çizilmek ya da eklenmek sureti ile düzenlenmiş oy pusulaları, tasnif sırasında geçersiz sayılır.

(6) Divana verilen müstakil listeler dışında münferit aday olanlar, aday oldukları organlara göre divan başkanlığınca tasnif edilir, bu adayların isimlerinin müstakil listelerde bulunup bulunmadığı araştırılır. Müstakil listelerde isimleri bulunmayan münferit adaylar, aday oldukları organlara ve soyadı alfabetik sırasına göre sıraya koyulur. Sıraya konan münferit adayların başına 'ortak liste' ibaresi yazılarak ve her ismin karşısına bir işaret karesi konularak liste bastırılır. Bu listeye yedek üye yazılmaz. Divan tarafından diğer müstakil listelerle birlikte mühürlenip oy pusulası haline getirilmek üzere seçim kuruluna verilir. Bu listede aday olarak yazılanların sayısı, seçilecek organın asil üye tam sayısından fazla ise, delege, seçilecek organın sayısı nispetinde isimlerin önüne işaret koymak suretiyle oyunu kullanır. Bu listede aday olanların sayısı, seçilecek organın asil üye tamsayısının yarısından az ise, bu takdirde delege, istediği kadar ismin önüne işaret koyarak seçer. Her işaret bir oy sayılır.

(7) Aynı organ için birden çok listede ismi bulunan adayları aldıkları oylar, bu listelerden aldıkları oyların toplanması ile bulunur. Her bir organın asil adayları kendi aralarında, yedek adayları da kendi aralarında aldıkları oy sayısına göre sıraya konulur. Bu sıralamadan o organ için Tüzüğün tespit ettiği sayıda asil üyeler arasından asiller, yedek üyeler arasından yedekler ayrılarak seçildikleri ilan edilir.

(8) Büyük kongrede seçimler S.P.K. nın 21 inci maddesindeki esaslara göre yapılır ve ilçe seçim kurulunca kongrede yeteri kadar sandık kurulu bulundurulur. Seçimler serbest, eşit, tek dereceli, gizli oy, açık sayım ve döküm esasına göre yapılır.

(9) Kongrede bulunan delegelerin tamamı oy kullandıktan ve sandık kurulunca yapılan uyarıyı takiben oy kullanacak başka seçmen delege kalmadığı anlaşıldıktan sonra, durum sandık kuruluna tutanakla tespit edilir, sandıklar açılır ve oy sayımına başlanır.

(10) Büyük Kongreye ait bütün belgeler ve tutanaklar kongre divanınca imzalanır. Kongre sonunda Divan Başkanı tarafından dizi pusulasına bağlanarak Parti Genel başkanına teslim edilir. Seçim sandık kurulunca açıklanan seçim sonuçları da kongre tutanaklarına geçirilir.

Büyük Kongre Seçimleri İle İlgili İtiraz (S.P.K. md. 21/10-11)

MADDE 39- (1) Büyük Kongre seçimlerinde, seçimin devamı sırasında yapılan işlemler ile seçim sonuçlarına karşı, tutanakların düzenlenmesinden itibaren 2 gün içinde seçim kurulu başkanına itiraz edilebilir. Bu itirazlar hâkim tarafından aynı gün incelenir ve kesin olarak karara bağlanır.

(2) Hâkim kararı, seçimlerin iptali ve yenilenmesi yönünde ise seçimler için belirleyeceği günde kongrede kesinleşmiş aday listelerine göre yeniden, sadece seçimler yapılır.

İKİNCİ BÖLÜM

Merkez Yönetim Kurulu (MYK) (S.P.K. md.16)

Merkez Yönetim Kurulunun Oluşumu ve Çalışma Esasları (S.P.K. md.16):

MADDE 40- (1) Merkez Yönetim Kurulu, Büyük Kongreden sonra partinin en üst karar organı olup, büyük kongrede gizli oyla seçilen 40 üye ve Genel Başkan'ın kontenjanı 10 üye olmak üzere toplam 50 üyeden oluşur. Ayrıca 25 yedek üye de seçilir.

MYK'nın görev süresi, seçimli olağanüstü toplantı yapılmadığı sürece, Büyük Kongrenin normal olan toplantısına kadar devam eder. Kurul üyeliğinde boşalma olması halinde, sıradaki yedek üye Genel Başkan tarafından davet edilir.

(3) Parti Genel Başkanı, MYK'nın başkanıdır. Genel Başkanın yokluğunda protokol sırasındaki genel başkan yardımcısı kurula başkanlık eder. Üye tamsayısının salt çoğunluğu ile toplanır. Toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile karar alınır. Oylamalar, gizlilik kararı alınmamış ise açık oylama şeklinde yapılır. Oylama sonucunun eşit olması halinde, Başkanın katıldığı görüş kabul edilmiş sayılır.

(4) MYK en az ayda bir olağan toplantı yapar. Olağan toplantıların zamanı, yeri ve tarihleri kurulca kararlaştırılır. Kurul, Genel Başkanının ya da MYK üye tamsayısının 1/3 ünün talep etmesi halinde olağanüstü toplanır. Olağanüstü toplantının tarihi ile yer ve zamanı üyelere duyurulur. Bir yıl içinde peş peşe 3 veya bir yıl içinde 6 kez özürsüz olarak toplantıya katılmayan üye kurul üyeliğinden istifa etmiş sayılır. Bu durumun kurulca tespitinden sonra üyelik boşalmasına ilişkin Tüzük hükmü uygulanır. MYK gündem esasına göre müzakereler yapar, kararlar alır kurul üyelerinden her biri gündem teklifinde bulunabilir.

Merkez Yönetim Kurulunun Görev ve Yetkileri

MADDE 41- (1) Parti teşkilat kademeleri ve parti organları sıralarına göre MYK'ya bağlıdır. MYK'nın görevleri şunlardır:

a) Parti Tüzük ve Programını büyük kongre kararlarını uygulamak, uygulatmak, partinin bütün teşkilatını uyum içinde verim ve etkinliği sağlayıcı tedbirler alarak aktif kılmak tabandan tavana gerekli koordinasyonu sağlamak.

- b) Parti politikalarının gerekli kıldığı dokümanlar hazırlamak yürürlüğe koymak, ihtisas komisyonları ve çalışma büroları oluşturmak, bunların çalışma usul ve esaslarını belirlemek veya belirleyeceği çerçeveye göre uygulama yapması için BD'na yetki vermek.
- c) Parti teşkilat kademeleri ve kademe organlarının demokratik kurallara göre oluşumlarını sağlamak amacıyla yasalar çerçevesinde gerekli gördüğü her türlü düzenlemeleri yapmak, tedbirleri almak.
- d) Gerek görülen yerlerde teşkilatlar kurmak, partinin hedeflerini tanıtip yaymak için gerekli çalışmaları planlamak, uygulamak ve uygulatmak.
- e) Partinin ilke ve hedefleri ışığında, Türkiye ve dünya siyaseti ölçeğinde, parti kademelerinde görev almış olanların ve parti üyelerinin eğitim ve bilgilenmelerini ve demokrasi kültürünün gelişmesi ve yerleşmesi amacıyla siyaset okulu veya siyaset enstitüsü oluşturmak gibi gerek göreceği her türlü yasal ve siyasal çalışmalar yapmak, yaptırmak.
- f) Ülke ve dünyadaki belli sorunlar hakkında parti görüşünü belirlemek, bu görüşleri kamuoyuna açıklamak, bu anlamda gerekli olması halinde TBMM. parti grubu ile ortak toplantılar yapmak.
- g) Partinin çalışma ve faaliyetlerinin planlamasını yapmak ve bu planlar için gerekli harcamaların bütçelerini hazırlamak, hazırlatmak.
- h) Kademelerden gelen görev ve yetki içindeki teklifleri incelemek, karara bağlamak, ilgili kademeyle bilgilendirmek.
- ı) Bütün seçimlerle ilgili gerekli kararları almak, milletvekilliği, belediye başkanlığı, belediye ve il genel meclisleri için partiden aday olanlar hakkında yetkilerini kullanmak, partinin seçim çalışmalarını ve seçimleri sevk ve idare ettirmek.
- i) Partinin çalışma raporu, yıllık bütçe ve uygulanan bütçenin kesin hesap ve bilançoları ile diğer gündem maddelerini inceleyip onaylamak ve büyük kongreye sunmak.
- j) Partinin çalışma ve amaçlarına uygun olarak taşınır ve taşınmaz mal alımına, işletmesine, mevcut varlıkları üzerinde lehte ve aleyhte her tür ayni veya borçlandırıcı taksitler oluşturulmasına karar vermek, gelir makbuzlarını bastırarak kademelere yollamak.
- k) Zorunlu nedenler dolayısıyla büyük kongrenin toplanamadığı hallerde, partinin hukuki varlığını sona erdirmek, tüzük ve program değişiklikleri hariç, gerekli görülen bütün kararları almak.
- l) Genel Başkanın teklifi üzerine BD. ile alt kademeler yürütme organlarının üye sayısını belirlemek, gerektiğinde artırmak veya azaltmak.
- m) Partinin yasalar çerçevesinde uluslar arası kuruluşlara üyeliğini ve vatandaşlarımızın ve uluslar arası ilişkilerimizin yoğun olduğu ülkelerde, o ülkenin mevzuat ve uygulamalarını da dikkate alarak, hal ve vaziyetin gerektiği yerleşim yerlerinde yurt dışı temsilcilik önerilerini karara bağlamak.

- n) Kendi arasından gizli oyla yeter sayıda genel başkan yardımcısı, bir genel sekreter ve bir genel muhasip seçer. Hizmet ve çalışma kuralları gereği Genel Başkanın teklifi ile genel başkan yardımcılarının sayısı değiştirebilir. Yine Genel Başkanın talebi üzerine süre ile bağlı olmaksızın, başkanlık divanı üyesinin tamamı veya bir kısmını yenileyebilir.
- o) İki büyük kongre arasında, siyasi partiler ve seçim kanunları ile diğer ilgili mevzuatın, parti tüzük ve programının yasaklamadığı her alanda parti ve ülke çıkarının gerekli kıldığı bütün yetkileri kullanıp kararlar almak, uygulamak ve uygulatmak gibi görevleri yapar, yetkileri kullanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Genel Başkan (S.P.K.md. 15)

Genel Başkanlık İçin Adaylık Koşulları Seçimi Ve Görev Süresi

MADDE 42- (1) Parti genel başkanı, büyük kongrece S.P.K.'nın 15 inci ve 21 inci maddeleri uyarınca büyük kongre tarafından, gizli oyla ve üye tam sayısının salt çoğunluğu ile seçilir. Aynı kişi kurucu genel başkanlık hariç, en çok üç yıl için seçilir. Genel başkanlık için birden fazla aday varsa ve ilk iki oylamada hiçbir aday salt çoğunluğa ulaşmamış ise, üçüncü oylamada en çok oy alan aday Genel Başkan seçilir.

(2) Adaylık başvuruları, büyük kongre divan başkanlığına yapılır. Divan başkanlığı, adaylık başvurularını Tüzüğün 38 inci maddesine göre ilan edip kesinleştirir. Birden fazla aday olması halinde her aday için ayrı oy pusulası kullanılır. Oy pusulalarının farklı renkte olmasına özen gösterilir.

(3) Büyük kongre gündeminin 'seçimler' maddesinde, önce genel başkan seçimi yapılır. Genel başkan seçimi tamamlanmadan diğer organ seçimlerine geçilemez. Seçilen genel başkan, yerine yenisi seçilinceye kadar görevine devam eder.

(4) Genel başkanlığın herhangi bir sebeple boşalması halinde, büyük kongre toplanıncaya kadar BD ile MYK birlikte toplanarak, partiyi temsil yetkisini, müşterek kuruldan seçecekleri bir üyeye tevdi ederler. Yeni Genel Başkanı seçmek üzere en geç 45 gün içinde Büyük Kongre'ye gidilir.

Genel Başkanın Görev Ve Yetkileri

MADDE 43- (1) Genel Başkan görev ve yetkilerinden dolayı büyük kongreye karşı sorumlu olup, partinin disiplin kurulu ve Parti İçi Demokrasi Hakem Kurulu hariç, bütün parti teşkilatının tabii başkanı olup, Büyük Kongreye karşı sorumludur.

(2) Genel Başkan, adli, idari, mali ve benzeri her türlü kurumsal kurum ve kuruluşlar nezdinde davalı veya davacı olarak partiyi temsil eder veya bu alanlarda tüzüğün 47 inci maddesine göre kendi adına yetki kullanmasına nezaret eder.

(3) Parti adı altında yapılan işlem ve eylemlerin Anayasa, kanun, tüzük ve yönetmelik hükümleri ne göre icra edilmesini ve büyük kongre ile MYK kararlarının uygulanmasını sağlar.

(4) BD üyeleri arasında iş bölümü yapar, gerek görmesi halinde iş bölümünü değiştirir. Bilgi ve tecrübesinden yararlanacağı kimseleri danışman olarak tayin eder.

(5) Genel merkezde hizmet birimlerinin kuruluş, kadro ve atama işlemleri ile sürekli istihdam olunacak hizmetli ve uzmanların tayin, terfi ve işten çıkarılmaları konularını, ilgili BD üyesinin önerilerine göre karara bağlar.

(6) Gelişen olaylar karşısında parti duruş ve görüşünü kamuya açıklar. Kanun, parti Tüzüğü ve diğer mevzuatın kendisine vermiş olduğu tüm görevleri yapar, yetkileri kullanır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Başkanlık Divanı

Başkanlık Divanı (BD) (SPK md. 15/5, 16) Oluşumu Ve Çalışma Esasları

MADDE 44- (1) Başkanlık Divanı; Genel Başkan, Genel Başkan Yardımcıları, Genel Sekreter ile TBMM Parti Grup Başkanı ve Grup Başkan Vekillerinden oluşan en üst icra kuruludur.

(2) Genel Başkan ile TBMM grup başkan vekilleri dışındaki BD üyeleri, genel başkan tarafından MYK üyeleri arasından belirlenir. Genel Başkan BD'nin başkanıdır. Genel Başkanın yokluğunda Genel Sekreter kurula başkanlık yapar.

(3) BD üyeleri, Genel Başkan tarafından kısmen veya tamamen değiştirilebileceği gibi, MYK'da yapılacak güven oylaması ile de değiştirilebilir. Güvensizlik için kurul üye tamsayısının 2/3 çoğunluğunun oyu gerekir. İstifa eden ya da düşürülen üye yerine, ikinci fıkra hükmüne göre yeni üye belirlenmesi yapılır.

(4) BD haftada en az bir toplantı yapar. İlk toplantısında, toplantının gün ve tarihini belirler. Kurul çoğunlukla toplanır. Tüzükte yazılı ayırık durumlar dışında üye tam sayısının salt çoğunluğu ile karar alınır.

(5) BD üyeleri, görevli oldukları faaliyetin kapsam ve niteliğine göre yeteri kadar yardımcı veya uzman ile birlikte çalışma yapabilir. Yardımcı ve uzmanlar, ilgili BD üyesinin teklifi ve Genel Başkanın onayı ile parti içi seçimle yüklenilmiş idari hiçbir görevi olmayan TBMM parti grubu üyeleri veya MYK üyeleri yahut bunların dışındaki kimseler arasından atanır. Yardımcılar ve uzmanlar, oy hakkı olmaksızın, çağırılı oldukları BD toplantılarına katılabilirler.

(6) BD'nin çalışma usul ve esasları, Genel Başkan tarafından çıkarılacak bir yönerge ile belirlenir.

BD'nin Görev ve Yetkileri

MADDE 45- (1) Başkanlık Divanı'nın görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Büyük kongrede alınmış kararlar ile MYK tarafından alınan kararların ve verilen talimatların icrasını sağlamak, MYK'nın gündemini hazırlamak.

- b) Partinin; her kademe kurum kuruluş ve ünitelerinin etkili bir çalışma temposu sağlayabilmesi için teşkilat içi eğitim programlarını gerçekleştirmek, alınmış kararlar ile yapılması gereken iş ve eylemleri icra etmek, gerekli uyum ve koordinasyonu sağlamak.
- c) Partinin; TBMM grubu ile genel merkez ve tüm teşkilat kademeleri arasında temas ve bağlantı temin etmek, doğacak durum ve gelişmeler karşısında partinin duruş ve görüşünü saptamak ve Genel Başkan'a sunmak.
- d) Partinin; hükümet, diğer partiler, çeşitli resmi ve sivil toplum örgütleri ve uluslararası kuruluşlar ile olan ilişkilerini düzenlemek, geliştirmek, sürdürmek.
- e) Teşkilata duyurulması gerekli MYK kararlarını, ilgili üyesi aracılığıyla teşkilata bildirmek, gereğini talep ve takip etmek, Parti Tüzüğü ve MYK'nın kararları çerçevesinde kademe teşkilatlarının belirli takvime göre kongrelerini yaptırmak.
- f) Tüzüğe göre MYK kararını gerektiren konu ve talepler hakkında BD görüşünü açıklayan bir rapor ile konuyu MYK gündemine taşımak.
- g) Partinin faaliyet raporu ile yıllık bütçe ve uygulanan bütçenin kesin hesap ve bilânçolarını, büyük kongreye sunmak üzere MYK'nın onayına tevdi etmek.

BD'nin Genel Başkan Yardımcısı Üyeleri Arasındaki İş Bölümü

MADDE 46- (1) Genel Başkan tarafından tayin edilen başkan yardımcısı arasında aşağıdaki iş bölümüne göre görevlendirme yapılır, görevler birleştirilebilir. Genel Başkanın olmadığı hallerde Genel Başkanlığa Genel Sekreter vekalet eder ve protokol aşağıdaki sıraya göre uygulanır:

- a. Genel sekreter (ARGE'den de sorumludur)
- b. Teşkilattan sorumlu genel başkan yardımcısı
- c. Siyasi ve parlamento işlerinden sorumlu genel başkan yardımcısı
- d. Mali ve İdari işlerden sorumlu genel başkan yardımcısı
- e. Hukuk işlerinden sorumlu genel başkan yardımcısı
- f. Seçim işlerinden sorumlu genel başkan yardımcısı
- g. Medya ve propaganda işlerinden sorumlu genel başkan yardımcısı
- h. Ekonomiden sorumlu genel başkan yardımcısı
- i. Dışişleri ve dış temsilciliklerden sorumlu genel başkan yardımcısı
- j. Sağlık ve sosyal işlerden sorumlu genel başkan yardımcısı
- k. Yerel yönetimlerden sorumlu genel başkan yardımcısı
- l. Halkla ilişkilerden sorumlu genel başkan yardımcısı
- m. Kadın ve gençlik kollarından sorumlu genel başkan yardımcısı
- n. Demokratik kitle örgütlerinden sorumlu genel başkan yardımcısı
- o. Sanat ve kültür işlerinden sorumlu genel başkan yardımcısı
- p. Reklam ve Tanıtım işlerinden sorumlu genel başkan yardımcısı

(2) Hizmet ve çalışma koşulları gereği BD'nin üye sayısını azaltmak yeni görev alanları ihdas ederek arttırmak, yukarıda yazılı iş bölümü şekline kısmen veya tamamen değiştirmek, ayırmak yahut birleştirmek şeklinde yeniden biçimlendirmeye Genel Başkanın teklifi üzerine MYK yetkilidir. BD üyeleri, bulunmadıkları zamanlarda kendilerine hangi üyenin vekâlet edeceğini, yazılı olarak kurul üyelerine bildirirler.

BD Üyelerinin Görev ve Yetkileri

MADDE 47-(1) Genel başkan yardımcılarının görev ve yetkileri şunlardır:

Genel başkan yardımcılarının görev ve yetkileri: Genel başkan yardımcılarının bakacakları ve yapacakları iş ve faaliyet alanları, bağlı ve ilgili kurum ve kuruluşlar ile arasındaki çalışma düzeninin koordinasyonu, Genel Başkan tarafından yapılacak iş bölümü talimatında ve Tüzüğün 44 üncü maddesine göre çıkarılacak yönergede gösterilir.

a) Genel Sekreter: Genel Sekreter, MYK ve BD toplantı tutanaklarını düzenler, kararlarını zapta geçirir. İmza edilmelerini sağlar ve uygulamalarını takip eder. Genel Merkezin gelen-giden her türlü evrak işleri ile yazışmalarının düzenlenmesinden, MYK ile BD'nin gündemlerinin hazırlanmasından ve takibinden sorumludur.

Genel Sekreter, davacı veya davalı olarak her tür yargı merciinde, özel veya resmi daire, kurum ve kuruluşlarda, gerçek kişiler ile özel veya resmi tüzel kişilerle olan ilişkilerde genel başkan adına bizzat veya vekille partiyi temsil eder.

Genel Sekreter, ARGE çalışmalarını da yürütür:

Genel Sekreterlik, genel evrak kaydının tutulduğu birim olarak, partinin yazışma ve haberleşme ünitesidir. Partinin bütün resmi ve parti içi yazışmaları, genel sekreterin gözetim ve denetimi altında genel sekreterlik birimi aracılığı ile yapılır. Genel Sekreter, partinin sağlam bir arşive sahip olmasından sorumludur. Genel sekreter birden çok yardımcı atayabilir.

b) Mali ve İdari İşlerden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı: Parti merkez teşkilatının bütün mali işlerini, harcamalarını, gelirlerin tahsilini muhasebe esaslarına göre gerçekleştirmek ve bu işlere nezaret etmek, mali sözleşmelerin usulüne ve mevzuata uygun olarak yapılıp icra edilmesini sağlamakla yetkili, görevli ve sorumludur.

SPK'nın 73 ve 74 üncü maddelerine uygun olarak, teşkilatın yıllık bütçesi ile bilânçolarını, gelir ve gider cetvelleri ile kesin hesabını hazırlayarak MYK tarafından karara bağlanmak üzere BD'ye sunar. Bütçe işlemlerinin zamanında yapılmasını ve ilgili yerlere tevdi edilmesini takip eder ve gerçekleştirir.

Mali ve İdari İşlerden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı tarafından teklif edilen ve Genel Başkan tarafından atanması uygun görülen Genel Muhasip, Mali ve İdari İşlerden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı'nın haiz olduğu yetkileri ona niyabeten kullanır. Partinin mali işlerine ait yazışmaları Genel Başkan veya ilgili yardımcısı ile birlikte imzalar. Parti gelirlerinin tüzük ve yönetmeliklerle kararlara uygun şekilde harcanmasından, muhasebe ve mali işlerin yürütülmesinden Genel Muhasip sorumludur. Genel muhasip iki yardımcı atayabilir.

BAŞKANLIK DİVANI(BD): Genel Başkan, Genel Sekreter, Genel Başkan Yardımcıları ve Genel Muhasipten oluşan kurula Başkanlık Divanı denir. BD, zorunlu hallerde MYK toplantısına sunulmak kaydıyla her türlü karar ve tedbirleri alır.

TBMM grup başkan vekilleri, BD toplantılarına tabii üye olarak katılırlar. Yetkili organlarca verilen kararları; Genel Başkan bizzat veya Genel Sekreter, Genel Başkan Yardımcıları ve Genel Muhasip vasıtasıyla yürütür.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Yan Kuruluşlar

Kadın ve Gençlik Kolları (SPK. Md.7)

MADDE 48- (1) Tüzüğün üçüncü kısmında yazılı şartlara göre parti üyeliği kazanmış her kadın, kadın kolu üyeliğine mahsus deftere kaydı yapılmakla kadın kolu üyeliğini kazanmış olur.

(2) Yine tüzüğün üçüncü kısmında yazılı şartlara göre parti üyeliğini kazanmış ve 29 yaşından büyük olmayan her üye, ayrıca gençlik kolu üyeliğine mahsus deftere kaydedilmekle gençlik kolu üyeliğini kazanmış olur.

(3) Tüzükteki istisnalar hariç partiye üye kaydı yapma yetkisi ve görevi, ilgili ilçe yönetim kuruluna aittir. İlçe üye kayıt defterinde üyelik kaydı olmayanların, doğrudan kadın ve gençlik kollarına üye kaydı yapılamaz.

(4) Parti üyelerinden yukarıda yazılı nitelikleri taşıyanların, Genel Merkez tarafından hazırlanmış ve il başkanlıkları tarafından onaylanmış ve mühürlenmiş 'kadın kolu üye kayıt defteri' ve 'gençlik kolu üye kayıt defteri' adı ile tanımlanan özel deftere üyelik yazılımları yapılır. Böylece kadın ve gençlik kolu üyeliği kazanılmış olur. Kaydın yanına ilgilinin parti üyelik numarası ile mahallesi de, ayrı bir sütunda belirtilir.

Parti üyeliği sona ermiş kişinin, buna bağlı olarak kadın ve gençlik kolu üyeliği de sona ermiş olur.

(5) Kuruluşu zorunlu olmamak üzere aşağıda belirtilen isimler altında örgütlenip çalışmaları yapmak amacıyla partinin kadın ve gençlik kolları oluşturulur.

a) Kadın/Gençlik Kolu Belde Kademesi Teşkilat Organları:

1. Kadın/gençlik kolu belde kongresi
2. Kadın/gençlik kolu belde başkanı
3. Kadın/gençlik kolu belde yönetim kurulu

b) Kadın/Gençlik Kolu İlçe Kademesi Teşkilat Organları:

1. Kadın/gençlik kolu ilçe kongresi
2. Kadın/gençlik kolu ilçe başkanı
3. Kadın/gençlik kolu ilçe yönetim kurulu

c) Kadın/Gençlik Kolu İl Kademesi Teşkilat Organları:

1. Kadın/gençlik kolu il kongresi
2. Kadın/gençlik kolu il başkanı
3. Kadın/gençlik kolu il yönetim kurulu

d) Kadın/Gençlik Kolu Genel Merkez Teşkilat Organları:

1. Kadın/gençlik kolu büyük kongresi
2. Kadın/gençlik kolları genel başkanı
3. Kadın/gençlik kolu Merkez Yönetim Kurulu

Kadın ve Gençlik Kolları Kademe Organlarının Oluşumu, Delegeler ve Kongrelerine İlişkin Ortak Hükümler

MADDE 49- (1) Kadın ve gençlik kolları kademe organları üyelerinin asil ve yedek sayıları ile kongre delegelerinin seçilmiş ve tabii delege sayıları, partide muadili teşkilat kademesi ve kongresinin aynısıdır. Ancak, partinin ilgili genel başkan yardımcısının olurlarını almak kaydıyla, ilgili kolun Merkez Yönetim Kurulu kademe organı üye sayıları ile kongre delege sayılarını arttırmaya veya azaltmaya yetkilidir.

(2) Kadın ve gençlik kolları olağan kongre takvimi, iki yıldan önce ve üç yıldan sonra olmamak, parti kademe kongrelerinin yapılmasını engellemeyecek ve parti büyük kongresinden önce tamamlanmış bir zamanda olmak üzere, partinin teşkilattan sorumlu genel başkan yardımcısının olurlarına göre, kolun merkez yönetim kurulunca kararlaştırılır. Kararlaştırılan takvime göre il kongre tarihleri, kolun merkez yönetim kurulunca, ilçelerin kongre tarihleri, kolun il yönetim kurulunca, beldelerin kongre tarihleri ise kolun ilçe yönetim kurulunca kararlaştırılır.

(3) Kadın ve gençlik kolları delege seçimleri ve kongreleri, partinin o yerde kurulu kademe yönetim kurulunun gözetim ve denetimi altında yapılır. Ancak, seçim işlem ve sonuçları ile ilgili itirazlar, partinin bir üst kademe yönetim kurulu başkanı tarafından iki gün içinde kesin olarak karara bağlanır.

(4) Tüzüğün, parti teşkilat kademe kongreleriyle ilgili kongre hazırlıkları, divan oluşumu, adaylık, adaylıkların kesinleşmesi, aday listeleri, oy pusulaları, oy şekli, oyların sayım ve dökümü, organ üyeleri arasında iş bölümü, boşalmaların doldurulması hallerini düzenleyen hükümleri, eş düzey kadın ve gençlik kolları organları hakkında da uygulanır.

(5) Kongrelerde kullanılacak oy pusula ve zarfları seçim kurulu mührü yerine, gözetim ve denetimi yapan parti kademe organının mührü ile mühürlenir.

Kadın ve Gençlik Kollarının Kademe Başkan ve Üyelerinin Yetki ve Görevleri ile Görevden Alınmaları

MADDE 50- (1) Kadın ve gençlik kolları kademe başkan ve yönetim kurulları, partinin o yerde kurulu teşkilat kademe organlarının yetkilerini, kendi açısından aynen kullanır. Bu kolların kurulu olduğu yerde partinin temsili, parti teşkilat kademe yönetim kurulu başkanına aittir. Dış yazışmaları, parti teşkilatı yönetim kademesi aracılığıyla yaparlar.

(2) Tüzüğün parti teşkilat kademeleriyle ilgili görevden alma ile ilgili 30 uncu ve geçici kurullar ile olağanüstü kongrelerini düzenleyen hükümleri, aşağıda belirtilen koşullarla kadın ve gençlik kolları hakkında da uygulanır.

(3) Kadın ve gençlik kolları alt kademe başkan ve üyelerini görevden alma işlemlerini yukarıdaki fıkrada atıf yapılan maddelere göre icra etmeye kadın ve gençlik kolları yönetim organları gibi eş düzey parti teşkilat yönetim organları da yetkilidir.

(4) Partinin MYK, yan kuruluşlar alt kademe teşkilatlarıyla ilgili her türlü sorununa her aşamada el koymaya yetkilidir. MYK, bu konuda üye tam sayısının salt çoğunluğu ile vereceği kararlar parti iç işlemler açısından kesindir.

(5) Partinin MYK'ü görevden alma nedenlerinin varlığı halinde, ilgili genel başkan yardımcısının talebi üzerine veya re'sen kolların merkez organları dâhil her kademedeki yönetim başkan ve üyelerini kısmen veya tamamen görevden alabilir. Kolların genel merkez organlarını görevden alması halinde, kolun merkez organı, yapılacak ilk kongreye kadar görev yapmak üzere BD'ca yapılacak atama ile oluşturulur.

Parti Teşkilatının Diğer Yan Kuruluşları

MADDE 51- (1) Parti teşkilat kademelerince Beşinci Bölümde sayılanlar dışında, partinin Tüzük, yönetmelik, program ve kararlarında belirtilen konuları tanıtmak, hayata geçirmek, yerel ülke veya dünya ölçeğinde var olan sorunlarla ilgili araştırma, plan, proje ve stratejiler üretmek amacıyla, partili veya partili olmayan uzman kişilerden, ücretli veya ücretsiz, sürekli veya geçici çalışacak şekilde Genel Merkez bünyesinde yahut il, ilçe ve beldeler düzeyinde çalışma grup ve komisyonları oluşturabilir. Süreli veya süresiz yayınlar yapılabilir.

(2) Akil insanlardan Yüksek İstişare Kurulu kurabilir.

ALTINCI KISIM

Parti Grupları

BİRİNCİ BÖLÜM

TBMM Parti Grubu (S.P.K. md. 22)

TBMM Parti Grubunun Oluşumu, Grup Başkanı, Başkan Vekilleri ve Grup Yönetimi

MADDE 52- (1) Bir partinin TBMM'de grup oluşturabilmesi için, partili en az 20 milletvekili bulunması gerekir. Partili milletvekillerinin tamamının oluşturduğu topluluğa, o partinin TBMM parti grubu denir. Grup kurulduğu Parti Genel Başkanı tarafından TBMM başkanlığına yazı ile bildirilir.

(2) Merkez Partinin Genel Başkanı, partinin TBMM grubunun da başkanıdır. Genel Başkan TBMM üyesi değilse, Parti meclis grubu, üyeleri arasından birini, üye tam sayısının salt çoğunluğunun oyu ile grup başkanı seçer.

(3) TBMM parti grubu, grup başkan vekillerinin seçimleri ile grup organlarını, grup içi yönetmenliğine göre oluşturur. TBMM Grubu, grup başkanına yardımcı olmak üzere 2 grup başkan vekili seçer. Grup Yönetim Kurulu, başkan vekilleri hariç 10 üyeden oluşur. Asil üye sayısı kadar da yedek üye seçilir. MYK üyeleri grup yönetim kurulunda üye olamazlar. Grup başkanı, grup başkan vekilleri ve grup yönetim kurulu üyeleri için bir yasama döneminde iki seçim yapılır. İlk seçilenlerin görev süresi iki, ikinci devre seçilenlerin görevi ise üç yıldır. Boşalma halinde grup başkanı ile başkan vekilleri için yeniden seçim yapılır. Yönetim kurulunda boşalma olması halinde ise, aldıkları oy sırasına göre yedekler grup başkanı tarafından davet edilir.

Grup Başkan Vekilleri ve Grup Yönetimi ile Grup Üyelerinin Görevleri

MADDE 53- (1) Grup adına konuşmaya ve beyanat vermeye, Genel Başkan, Grup Başkanı, Grup Başkan Vekili veya görevlendirecekleri grup sözcüleri yetkilidir. Diğer parti grup veya yetkilileriyle yasama ve yürütmeye ilişkin iletişim ve müzakereler, grup başkanı veya başkan vekillerince yürütülür.

(2) Yasama çalışmalarının etkin ve düzenli yürütülmesi, disiplinin sağlanması için yapılacak çalışmalar, alınacak tedbirler ile tüzük ve grup içi yönetmeliğinde belirtilen işler, grup yönetiminin görevidir.

(3) Grup üyeleri, TBMM çalışmalarında partinin tüzük ve programına, temel ilkelerine, gizli oyla alınmış bağlayıcı grup kararlarına uygun davranır ve bunlara destek verirler. Meclis genel kurul çalışmaları ile komisyon ve parti grubunun çalışmalarına, genel merkez tarafından hazırlanan çalışma programlarına katılmak zorundadır.

(4) Yasama komisyonlarında görevli grup üyeleri, komisyon üyeliği ölçeğinde bir grup oluşturarak aralarından birini başkan seçerler. Grup yönetimi ile gerekli temas ve koordinasyon, bu başkan aracılığıyla sağlanır.

TBMM Grubunda Gizli Oylama Konuları (S.P.K. md. 27) ve TBMM Parti Grup İç Yönetmeliği (S.P.K. md. 23)

MADDE 54- (1) Grup genel kurulunca yapılacak grup başkanı, başkan vekilleri ve grup yönetim kurulu asil ve yedek üye seçimleri ile belli konularda bağlayıcı nitelikteki kararlar, gizli oylama ile sağlanır. Bağlayıcı grup kararlarının güven oylaması gibi istisnai olması esastır. Bu istisnalar grup iç yönetmeliğinde gösterilir. Grupça yapılacak seçimlerde eşit oy çıkması halinde, sonuç alınıncaya kadar oylama tekrarlanır.

(2) Grubun iç yönetimi, çalışma usul ve esasları ile grup yönetiminin yukarıda sayılanlar dışındaki görev ve yetkileri, grup genel kurulu tarafından Siyasi Partiler Kanununun 23. maddesindeki ilkelere uygun olarak hazırlanıp, çıkarılacak 'Merkez Parti TBMM grup iç Yönetmeliği'nde gösterilir. Yönetmelik, üye tam sayısının salt çoğunluğu kabul edilir ve bir örneği TBMM Başkanlığına sunulur.

İKİNCİ BÖLÜM

İl Genel Meclisi ve Belediye Meclisi Grupları

İl Genel Meclisi ve Belediye Meclis Grupları ile bu gruplara ilişkin ortak hükümler

MADDE 55- (1) İl Genel Meclisi grubu, her ilde partili il genel meclisi üyelerinden oluşur. Gruptan söz edebilmek için partili en az 3 il genel meclisi üyesinin olması gerekir. İl genel meclisi parti grupları, bir grup başkan vekili ve bir sekreter seçerek çalışırlar. Parti il başkanı, il genel meclisi ve il belediye meclisi gruplarının başkanıdır. İlçe başkanı, ilçe belediye meclisi grubunun başkanıdır. Belde başkanı belde belediye meclisi grubunun başkanıdır.

(2) İl genel meclisi grup başkan vekili, parti teşkilatı ile grup arasındaki koordinasyonu sağlar. Konu ve sorunlar, parti tüzük ve programı çerçevesinde grupta görüşülür, varılan sonuca göre il genel meclisi genel kurulunda hareket edilir. Gizli oylama ile alınan bağlayıcı grup kararlarına, partili üye uymak zorundadır.

(3) Belediye teşkilatı olan her belediye meclisinde, partili belediye başkanı ve partili belediye meclis üyelerinden oluşan gruba, Belediye Meclis Grubu denir. Grup oluşması için en az partili üç üye gereklidir. Belediye meclisi parti grupları, bir grup başkan vekili ve bir sekreter seçerek çalışırlar.

(4) Belediye meclisi başkan vekili, parti teşkilatı ile grup arasındaki koordinasyonu sağlar. Konu ve sorunlar, parti tüzük ve programı çerçevesinde grupta görüşülür, varılan sonuca göre genel kurulda hareket edilir. Gizli oylama ile alınan bağlayıcı grup kararlarına, partili belediye başkanı hariç, grubun üyeleri uymak zorundadırlar.

(5) Partinin ilçe ve belde başkanları, kademesindeki il genel meclisi ve belediye meclis üyelerini, partinin yerel politikalarını tespit etmek, çalışmalarını gözden geçirmek ve bilgilennmeyi sağlamak amacıyla, her zaman toplantıya çağırabilirler. Bu toplantılara, toplantının kapsamına göre, parti teşkilat kademe başkanı başkanlık eder.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Parti İçi Demokrasi Hakem Kurulları

Parti İçi Demokrasi Hakem Kurulları ve Oluşumu

MADDE 56- (1) Siyasi partiler, yönetim biçimi ve uzlaşma sanatı olan demokrasinin vazgeçilmez unsurlarıdır. Bundan hareketle, öncelikle demokrasinin parti içinde gerçekleşmesi gerekir. Farklılıkları zenginlik kabul ederek parti içi çekişmelerin sulh yolu ile giderilmesi gerekir.

(2) İllerde ve genel merkez bünyesinde Parti İçi Demokrasi Hakem Kurulu oluşturulur. Bu kurullarda 3'er üye bulunur. 2'ser tane de yedek üye seçilir. İl Parti İçi Demokrasi Hakem Kurulu İl Kongrelerinde, Genel Merkez Parti İçi Demokrasi Hakem Kurulu büyük Kongrede, kongre delegeleri tarafından, organ seçimlerine ilişkin usul ve esaslara göre seçilir.

Parti İçi Demokrasi Hakem Kurul Üyelerinde Aranacak Nitelik ve Üyelik Güvencesi

MADDE 57- (1) Parti İçi Demokrasi Hakem Kurullarında görev alacakların en az 40 yaşını tamamlamış, çevrelerinde birikim ve saygınlığıyla temayüz etmiş, yüksek tahsilli olmaları esastır. İllerde yüksek tahsilli adayların bulunmaması halinde, lise ve dengi okul mezunu olanlar tercih edilir.

Parti İçi Demokrasi Hakem Kurullarının Görevi ve Sorunların Kurula İntikali ile Kurul Kararlarının Niteliği

MADDE 58- (1) İl Parti İçi Demokrasi Hakem Kurulu, il sınırları içinde görev yapar. İl kademe organları ile alt kademe organları veya organ üyeleri, yan kuruluş organ veya üyeleri arasında veya onlarla parti kademe organ veya üyeleri arasında, parti görevinden kaynaklanan çekişmelerin çözümü için gerekli sulh ortamını hazırlar ve çözüm şeklini belirler.

(2) Genel Merkez Parti İçi Demokrasi Hakem Kurulu Parti Genel Merkez Organları ile parti yan kuruluşlar genel merkez organları veya bu organların üyeleri, TBMM parti grup üyeleri ve bu üyelerin Parti Genel Merkez ve yan kuruluşlar genel merkez organları ve üyeleri arasında parti faaliyet ve görevinden kaynaklanan çekişmelerin çözümü için sulh ortamını hazırlar ve çözüm şeklini belirler.

(3) Parti İçi Demokrasi Hakem Kurulu'nun bir konuya müdahil olabilmesi için uyumsuzluğun taraflarından birisinin başvurması gerekli olup, ayrıca kademe başkanlığının talebi ile de olabilir.

(4) Parti İçi Demokrasi Hakem Kurulları üye tam sayısı ile toplanır. Çoğunlukla karar verir. Asil üyenin mazeretli olduğu hallerde kurul, sıradaki yedek üyenin iştiraki ile toplanır. Kararları yazılı ve gerekçeli olarak düzenlenir. Kararlar, çekişmenin tarafları açısından bağlayıcı, Parti tüzeli kişiliği açısından tavsiye niteliğindedir.

(5) P.İ.D.H. Kuruluna başvuru şekli ile anlaşmazlıkların çözümüne ilişkin usul ve esaslar bir yönetmelik ile belirlenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Parti Disiplin Kurulları (S.P.K. 17, 19/7, 25, 53, 59)

Parti Disiplin Kurulları

MADDE 59- (1) Kanunlara, parti tüzük, yönetmelik ve programına, parti yetkili makam ve organlarının kararlarına aykırı davranışta bulunan partililer hakkında disiplin soruşturması yapmaya ve karar vermeye yetkili ve görevli parti disiplin kurulları şunlardır:

- İl Disiplin Kurulları (S.P.K. md. 19/7)
- Merkez Disiplin Kurulu (S.P.K. md.17)
- TBMM Parti Grup Disiplin Kurulu (S.P.K. md.25)
- Müşterek Disiplin Kurulu (S.P.K. md.25/2)

İl Disiplin Kurullarının Oluşumu ve Görevleri

MADDE 60- (1) İl Disiplin Kurulu, her ilde il kongresi tarafından il yönetim kurulunun seçimine ilişkin usul ve esaslara göre seçilen 7 asil 7 yedek üyeden oluşur.

(2) İl Disiplin Kurulu, il çevresinde partiye kayıtlı üyelerle, yan kuruluşlar, ilçe başkanı ve yönetim kurulu üyeleri hakkında birinci derecede disiplin soruşturması yapmaya ve karar vermeye yetkilidir. İl disiplin kurulu kendiliğinden disiplin soruşturması yapamaz, ancak il yönetim kurulunca intikal ettirilen dosyaları ve konuları karara bağlar.

(3) İl disiplin kurulu kararlarına karşı, tebliğden itibaren 7 gün içinde ilgili kişi veya il yönetim kurulu tarafından Merkez disiplin Kuruluna itiraz edebilir. Süresi içinde itiraz edilebilir. Süresi içinde itiraz edilmeyen disiplin kurulu kararı kesinleşir.

(4) Üyelere ait itiraz dilekçeleri il yönetim kuruluna verilir. İl yönetim kurulu görüşünü de eklemek suretiyle dosyayı Merkez Disiplin Kuruluna gönderir. Karara il yönetim kurulunca itiraz edildiği takdirde itiraz yapısının bir sureti ilgiliye 7 gün içinde tebliğ edilir. İl yönetim kurulları itiraza konu dosyayı en geç 10 gün içinde Merkez Disiplin Kuruluna göndermek zorundadır.

(5) İl disiplin kurulunca verilmiş ihraç kararına karşı itiraz edilmemiş olsa bile, il disiplin kurulu başkanlığınca ilgili soruşturma dosyası, incelenmek üzere 10 gün içinde Merkez Disiplin kuruluna gönderilir. Çıkarma kararı Merkez Disiplin Kurulunun onayı ile parti içi işlemler bakımından kesinleşir.

Merkez Disiplin Kurulu (MDK) (S.P.K. md.17) Oluşumu ve Görevleri

MADDE 61- (1) Merkez Disiplin Kurulu, partinin en üst disiplin kurulu olup, büyük kongre tarafından Merkez Yönetim Kurulu üyelerinin seçimlerine ilişkin usul ve esaslara göre seçilen 11 asil ve 7 yedek üyeden oluşur.

(2) Merkez Disiplin Kurulu, aşağıda yazılı işleri birinci derece disiplin kurulu olarak, il disiplin kurulu kararlarına karşı yapılan itirazlar ile Tüzük gereği intikal eden il disiplin kurullarının ihraç kararını ikinci derecede disiplin kurulu olarak inceler ve parti içi işlemler açısından kesin olarak karara bağlar.

(3) Merkez Disiplin Kurulunun birinci derecede bakacağı işler şunlardır:

- Partinin kurucu üyeleri
- Partinin Genel Başkanı, genel sekreter, genel başkan yardımcıları, MYK'nın asil ve yedek üyeleri, partinin genel muhasibi,
- İl yönetim kurullarının başkan ve üyeleri ile il disiplin kurullarının başkan ve üyeleri, il ve ilçe belediye başkanları, yan kuruluşların il başkan ve yönetim kurulu üyeleri,
- Kendi başkanı ile asil ve yedek üyeleri,
- TBMM'nin partili eski üyeleri ile eski hükümet üyeleri hakkında birinci derecede disiplin soruşturması yapar ve parti içi işlemler bakımından kesin olarak karara bağlar.

(4) Merkez disiplin kurullarının ikinci derecede bakacağı işler şunlardır: Merkez Disiplin Kurulu, il disiplin kurullarınca verilen kararlara karşı yapılan itirazlar üzerine ve tüzüğün 60 ıncı maddesi gereği gönderilen disiplin dosyalarını ikinci derecede disiplin kurulu olarak inceleyip, lehte ve aleyhte bozulmasına, bozmanın niteliğine göre gerekli olan cezayı tayin etmeye, değiştirilmesine veya kaldırılmasına karar verebilir. İtiraz üzerine verilen kararlar S.P.K.'nın 57 nci maddesi hükmü saklı kalmak üzere, parti içi işlemler açısından kesindir.

(5) Merkez Disiplin Kurulu kendiliğinden disiplin soruşturması yapamaz. Ancak, MYK'ca veya Genel Başkanın kendisine intikal ettirilen dosya ve konuları inceleyip karara bağlar.

MADDE 62- TBMM Grup Disiplin Kurulu Oluşumu ve Görevleri: (S.P.K. md.25)

(1) Grup disiplin kurulu, partinin TBMM grubunca, Grup Yönetim Kuruluna ilişkin usul ve esaslara göre kendi üyeleri arasından gizli oyla seçeceği 5 asil 3 yedek üyeden oluşur.

(2) Grup disiplin kurulu, grup üyelerinin partiden geçişi veya kesin ihracını gerekli kılan eylemlerin dışında kalan, tüzükte yazılı ve TBMM parti grup iç yönetmeliğinde belirtilen disiplin suçlarıyla ilgili işlere bakar ve kesin olarak karara bağlar.

(3) Tüzükte yazılı esaslar saklı kalmak kaydıyla milletvekilleri hakkında yapılacak disiplin soruşturmasının şekli ve usulleri ile soruşturmayı gerektiren sair haller, verilecek disiplin cezası ve kesinleşme halleri, grup iç yönetmeliğinde gösterilir.

Müşterek Disiplin Kurulu Oluşumu, Görev ve Yetkileri (S.P.K. md.25/2)

MADDE 63-(1) Müşterek Disiplin Kurulu, Merkez Disiplin Kurulu ile TBMM Parti Grup Disiplin Kurulunun birlikte toplanmasından oluşan kuruldur. Bu kurulun başkanı, Merkez Disiplin Kurulunun başkanıdır. Yine Merkez Disiplin Kurulu başkan vekili ve sekreteri bu kurulunda başkan vekili ve sekreteridir.

(2) Partili milletvekillerinin partiden geçici ve kesin olarak ihraçlarını gerektiren söz, tutum ve davranışlarından dolayı, haklarında disiplin kovuşturması yapmaya, karar vermeye Müşterek Disiplin Kurulu yetkilidir. S.P.K.'nın 57 nci maddesi hükmü saklı kalmak üzere bu kurulun vereceği kararlar kesindir.

(3) Merkez Disiplin Kurulu ile Grup Disiplin Kuruluna ilişkin çalışma usul ve esasları, Müşterek Disiplin Kurulu içinde geçerlidir.

Disiplin Kurullarına İlişkin Müşterek Hükümler: (S.P.K. md. 56)

MADDE 64- (1) Her disiplin kurulunun görev süresi yeni disiplin kurulunun seçilmesiyle son bulur. Disiplin kurulları, seçilmelerini takiben en yaşlı üye başkanlığında yapacağı ilk toplantısında gizli oylama ile başkan, başkan yardımcısı ve sekreter seçimi yaparak kurulan başkanlık divanını oluşturur. Disiplin kurullarında zamanla boşalma olması halinde en çok oy alandan başlamak üzere yedekler sırayla göreve çağırılır. Mazeretsiz üst üste üç toplantıya katılmayan kurul üyesi istifa etmiş sayılır ve yerine sırayla yedekler çağırılır.

(2) Partinin disiplin kurulları üyeleri, kongrelerde ve milletvekilliği dışında da partinin diğer organ ve kurulunda görev alamazlar. Partiden ne suretle olursa olsun gelir sağlayamazlar. Eşler, birinci ve ikinci derecedeki kan ve sıhri hısımlar aynı disiplin kurulunda görev alamazlar, bunlarla ilgili soruşturma ve kararlara katılamazlar. Disiplin kurulları başkan ve üyeleri, kendi haklarında yürütülen soruşturmalara katılamazlar.

(3) Disiplin kurulları, üye tam sayısının en az 2/3 çoğunluğu ile toplanır ve hazır bulunanların salt çoğunluğu ile karar verir. Ancak, partiden kesin çıkarma cezası verilmesi halinde üye tam sayısının salt çoğunluğunun kararı gerekir.

(4) Disiplin kurullarına sevk edilen partilinin savunması alınmadan veya savunma vermektan vazgeçtiği anlaşılmadan karar verilmez. Savunma için gerekli süre, çağrı belgesinin ilgiliye tebliğinden itibaren 15 gündür. Seçimlerde veya kamuoyu önünde açıkça veya yayın yolu ile işlenen disiplin suçları için bu süre tebliğden itibaren 7 gündür. Savunma daveti kurul başkanınca yapılır. Davet yazısında uygulanması istenen disiplin cezası ile buna neden gösterilen söz veya fiiller açıkça belirtilir.

(5) Disiplin kurulları, kendilerine intikal ettirilen işler hakkında, yasa ve Tüzük hükümleri ile zaruri hallerden kaynaklanan durumlar saklı kalmak kaydıyla 30 gün içinde karar verirler. Parti üyeleri hakkında verilen kararlar gerekçesi ile birlikte en geç 30 gün içinde ilgiliye tebliğ edilir. Sevk eden kurula da bildirilir. Disiplin kurulları değerlendirmesini yaparken ve kararlarını verirken takdir hakkına da sahiptir.

(6) Parti teşkilat ve kademesi, kurullarının incelemesini zorlaştırmamak ve taleplerini geciktirmeksizin yerine getirmek zorundadırlar. Disiplin cezalarının af yetkisi MYK'na aittir.

(7) Disiplin kurulları, sevk kararında tanımlanarak atfolunan eylemle bağılıdırlar. Gerek görmesi halinde soruşturmayı genişletir, tanık dinleyebilir, iddia ve savunmayı kanun tüzük ve ilgili mevzuata göre değerlendirerek vicdani kanaatlerine göre karar verirler. Ancak disiplin kurulları, sevk kararında önerilen cezadan daha ağır bir ceza veremezler.

(8) Disiplin kurulları, gerekçeli olarak oluşturacakları kararlarını, ilgiliye ve konuyu sevk eden organa bildirirler. İlgili parti kayıtlarında yazılı adresinden ayrılmış ve yeni adresi de belli değilse, hüküm özeti gazete ile ilan edilir. İlandan itibaren 15 gün içinde itiraz edilmeyen kararlar kesinleşir. Disiplin kurulu kararlarının sonuç doğurabilmesi için kesinleşmesi gereklidir. Parti yetkilileri ve organları, kesinleşmiş disiplin kurulu kararlarının uygulanmasını geciktiremezler.

Disiplin Kurullarına Sevk Yetkisi

MADDE 65- (1) Disiplin kurulları, re'sen soruşturma başlatamazlar ve yapamazlar. İl disiplin kuruluna sevk yetkisi, il yönetim kuruluna aittir. TBMM Parti Disiplin Kurulu ile Müşterek Disiplin Kuruluna sevk yetkisi, TBMM Parti Grup Yönetim Kurulu ile MYK ve BD'ya aittir.

(2) Disiplin kuruluna sevk kararı, yetkili kurulunun üye tam sayısının salt çoğunluğu ile ele alınır. İhbar veya şikâyet eden, sevkle yetkili kurulun üyesi ise, konuyla ilgili toplantı ve müzakerelere katılamaz, kendisine inceleme ve araştırma görevi verilemez.

(3) Disiplin kuruluna sevk kararlarının, ihbar olunan fiil ile uygulanması istenen disiplin cezası nedenlerini açıklar şekilde gerekçeli olması zorunludur.

Disiplin Suç ve Cezaları (S.P.K. md. 53/1)

MADDE 66- (1) Parti disiplin kurularınca 64 üncü maddede yazılı esas ve usullere göre verilebilecek disiplin cezaları; uyarma, kınama, partiden veya gruptan geçici ihraç, partiden veya gruptan kesin ihraç cezalarıdır. Disiplin cezalarını gerektiren fiiller-suçlar ise şunlardır:

- Uyarma Cezası ve Bu Cezayı Gerektiren Haller: Uyarma, yazılı olarak partilinin dikkatinin çekilmesi olup, yetkili organlarca davetli olduğu organlara mazeret beyan etme gereği duymaksızın katılmamak; durumu müsait olduğu halde taahhüt ettiği aidatını ödememek; verilmiş görevin ifasında lakayt davranış sergilemek; parti yöneticisi ve üyeleri hakkında basın yoluyla incitici beyanda bulunmak, parti içi birlik ve beraberliği zedeleyici tutum ve davranışlara yönelmek gibi haller, partilinin uyarma cezası ile cezalandırılmasını gerektiren hallerdir.
- Kınama Cezası ve Bu Cezayı Gerektiren Haller: Kınama, partilinin kusur bildirimini içeren yazılı uyarılması olup, yetkili organlarca verilmiş parti görevini kabul etmemek veya yapmamak; parti içinde ve parti faaliyetlerinde kişisel çıkar gözetir tutumlar sergilemek; parti aleyhine tazmini gerekli bir zarar doğmasa bile, tutulması gereken defter ve kayıtları kanun, Tüzük ve yönetmelik hükümlerine uygun olarak tutmamak; parti organlarının toplantılarında gizli tutulması gereken konu ve kararları açıklamak; seçim ve sandık kurullarındaki göreve gitmemek; kanuna, ahlaka, mahalli örf ve adetlere uygun düşmeyen davranışlarda bulunmak ve özel hayatında parti üyeliğiyle bağdaşmayacak ve partiye söz getirecek durumda olmak; gibi haller partilinin kınama cezası ile cezalandırılmasını gerektiren hallerdir.
- Partiden ve Gruptan Geçici İhraç Cezası ve Bu Cezayı Gerektiren Haller: Geçici ihraç cezası, belli bir zaman için uygulanır ve kararla birlikte başlayan bu sürenin sonunda yeni bir karara gerek kalmadan kalkar. Partiden ve gruptan geçici ihraç cezası, eylemin niteliğine göre iki aydan az, bir yıldan fazla olmamak üzere, partilinin, parti ve grup çalışmalarına katılmaması, partideki görevinin sona ermesi, parti üyeliğinin ceza süresince askıya alınmış olması sonuçlarını doğuran disiplin cezasıdır. Ancak bu, üyenin partinin Tüzük, program ve diğer mevzuatı ile organların bağlayıcı kararlarına uymak zorunluluğunu ortadan kaldırmaz. Bu cezayı gerektiren haller şunlardır:
 - Kanuna, partinin tüzük ve programı ve yönetmeliklerine, BD, MYK veya yetkili organlarının kararlarına aykırı söz, tutum ve davranışlarda bulunmak, yayınlar yapmak, bu yoldaki yayınları teşvik ve tahrik etmek.
 - Partiyi kişisel çıkarlarına alet etmek, bu amaçla parti nüfuzunu kötüye kullanmak.
 - Makul bir gerekçe olmadan üye kayıt taleplerini kabul edip neticelendirmemek.
 - Kanuni sorumluluklar saklı kalmak ve ödeme tazmin sorumluluğu saklı kalmak üzere,

hizmetin devamı süresince ve görevinin gereği olarak aldığı evrak, eşya ve malzemeyi saklamak, kaybetmek, ayrıldığı halde teslim etmekten kaçınmak.

5. Seçimlerde, partiden olur almadan bağımsız aday olmak, diğer partililerin veya bağımsız adayların propagandasını yapmak, yahut parti adayları aleyhine çalışmak.
 6. Bir yıl içinde iki defa kınama cezası gerektiren eylemleri nedeniyle yetkili disiplin kurulunca cezalandırılmış olmak.
- d) Partiden ve Gruptan Kesin İhraç Cezası ve Bu Cezayı Gerektiren Haller: Parti ve gruptan kesin ihraç cezası, partilinin parti kaydının ve parti ile olan tüm ilişkilerinin sona erdirilmesi sonucunu doğuran ve en ağır disiplin cezasıdır. Kişinin, TBMM parti grubundan ihracını; partiden ihracı da gruptan ihracı sonucunu doğuran işlemlerdir. Partiden kesin ihraç kararları kesinleştikten sonra bütün teşkilata duyurulur ve ilgilinin kayıtlı olduğu ilçedeki kütüğüne işlenir ve kaydı silinir.

Parti ve gruptan kesin ihraç cezası verilmesini gerektiren haller şunlardır:

1. Partinin tüzük ve programına, demokrasi, insan hakları ve hukukun evrensel temel kural ve temel kural ve normlarına aykırı faaliyetlere katılmak, destek olmak yahut aykırı eylem ve işlemlerde bulunmak.
2. Devletin ülkesi ve milletiyle olan birliğine ve bölünmez bütünlüğüne zarar verici faaliyetler içinde olmak, Türkiye Cumhuriyeti'nin temel niteliklerine ve S.P.K'nun 4. kısmında yer alan esaslara aykırı eylem ve işlemlerde bulunmak.
3. Yetki ve görevini kötüye kullanarak partinin resmi kayıtları üzerinde tahrifat yapmak veya belgeleri yok etmek.
4. S.P.K'na göre parti üyeliğine engel bir fiilden dolayı kesin mahkûmiyetine rağmen partiden istifa etmemekte direnmek.
5. Partinin mal ve parasını zimmetine geçirmek veya özel işlerinde kullanmak.
6. Kongrelerde ve aday yoklamalarında menfaat karşılığı oylama sonuçlarına tesir etmek, parti içi ve dışı seçimlerde hile veya sahtecilik yapmak.
7. Parti yöneticileri, üyeleri veya parti tüzel kişiliği hakkında basın yayın araçları ile kamuoyu önünde gerçek dışı haber yaymak, iftira, karalama, hakarete bulunmak,
8. Geçici ihraç cezasıyla cezalandırılmış olmasına karşın, aynı cezayı gerektiren yeni bir fiil işlemiş olmak.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Disiplin Suç Ve Cezalarına İlişkin Diğer Hükümler

Disiplin Suçlarında Zaman Aşımı

MADDE 67- (1) Vukuundan itibaren 2 yıl, öğrenildiği tarihten itibaren 6 ay içinde sevk kararı alınmamış disiplin suçlarıyla ilgili soruşturma yapılamaz.

Tedbirli olarak Disiplin Kuruluna Sevk (S.P.K. md. 59)

MADDE 68- (1) Partiden kesin veya geçici çıkarmayı gerektiren hallerde disiplin cezası verilmesi için sevk ile yetkili yönetim kurulu tarafından tedbirli olarak disiplin kuruluna sevk edilen üye, ayrıca bir karara gerek kalmadan, partideki görevlerinden derhal uzaklaştırılır ve üyelik haklarından mahrum kalır.

(2) Disiplin kuruluna sevk nedeni, Tüzüğün 66 ıncı maddesinin a-b-d bentlerinde yazılı haller dışında kalan durumlara dayalı ise, tedbir kararının sevke yetkili kurulun üye tam sayısının 2/3 çoğunluğu ile alınması gerekir.

(3) Tedbir kararı il yönetim kurulunca verilmiş ise, hakkında tedbir kararı verilen üye 7 gün içinde soruşturmayı yapacak disiplin kuruluna itiraz edebilir. Kurul bu itirazı 7 gün içinde karara bağlar. Merkez Disiplin Kurulu'nun bu konuda vereceği karar kesindir.

(4) Tedbirli sevk kararları, MYK veya BD yahut TBMM Grup Yönetim Kurulu tarafından verilmiş ise, yukarıda yazılı süreler içinde soruşturmayı yapacak disiplin kuruluna itiraz edilebilir. İtiraz üzerine 7 gün içinde verilecek karar kesindir.

(5) Kovuşturma sonunda disiplin kurulunca ceza verilmez veya uyarma yahut kınama cezasına dönüştürülür ise, başka bir karara gerek olmadan tedbir kalkmış sayılır ve ilgilinin tedbir kararı ile sona eren bütün hakları iade edilmiş olur. Disiplin kurulları, soruşturmanın her aşamasında tedbirin kaldırılmasına resen karar vermeye yetkilidirler.

Disiplin Cezalarına Karşı Yargı Nezdinde İtiraz Hakkı (S.P.K. md. 57)

MADDE 69- (1) Hakkında partiden veya grubundan geçici veya kesin ihraç cezası verilen parti üyesi, bu cezaya karşı, disiplin kuruluna sevk eden organ veya merci veya disiplin kurulunun görev ve yetkisizliği veya alınan kararların kanuna, parti Tüzüğüne ve iç yönetmeliğe şekil ve usul bakımından aykırı bulunduğu iddiasıyla, parti itiraz yollarını kullandıktan sonra, nihai karar niteliğindeki son karara karşı, bu kararın kendisine tebliğinden itibaren 30 gün içinde, nihai kararı veren kurulun bulunduğu yer Asliye Hukuk Mahkemesi'ne itiraz edebilir. Mahkeme bu itirazları en geç 30 gün içinde basit muhakeme usulüne göre inceleyerek karara bağlar. Bu karar kesindir.

Disiplin Cezalarının Af Yetkisi (S.P.K. md. 58)

MADDE 70-(1) Genel Başkan tarafından önerilmiş olması şartıyla, disiplin kurullarınca verilmiş disiplin cezaları af yetkisi, MYK'na aittir. İlgili kişinin af istemi, Genel Başkan'ın olurlarına göre MYK gündemine alınır ve karara bağlanır.

YEDİNCİ KISIM

BİRİNCİ BÖLÜM

Seçimler ve Adaylar (S.P.K. md. 36 ile 52)

Seçimlere Katılmada Karar Yetkisi:

MADDE 71- (1) Partinin ülkede yapılacak her türlü seçime tamamen veya kısmen tek başına katılıp katılmamasına karar verme yetkisi, MYK'na aittir. Kısmi katılım kararının, üye tam sayısının en az 2/3 çoğunluğu ile alınmış olması gerekir.

Milletvekili Adaylık Başvurusu ve Ön İnceleme

MADDE 72- (1) Partiyeye üye olsun veya olmasın milletvekili aday tespit işlemlerine katılmak için müracaat edenlere Anayasa, ilgili kanunlar (Seçim K. S.P.K. gibi) ve parti tüzük ve programı temel ilkesi bakımından izin vermeye, adaylık için başvurusu tarihlerini belirlemeye MYK yetkilidir. Adaylık başvuruları, MYK başka türlü karar vermiş olmadıkça, doğrudan Genel Merkezdeki ilgili birime veya il başkanlıklarına bizzat yapılır.

(2) Adaylık başvuruları tamamlandıktan sonra BD'ca, adaylar hakkında yasal nitelikler ve uygunluk açısından gerekli ön inceleme yapılarak veya oluşturulacak bir komisyona yaptırılarak, adaylık değerlendirmesine alınacakları gösterir öneri listesi hazırlanır, MYK'na sunulur. MYK da lüzum gördüğü ön incelemeyi yaparak, ön seçim, teşkilat yoklaması veya merkez yoklamasına katılabilecek aday adayları listelerini seçim çevresi esasına göre belirler.

Aday Tespit ve Sıralama Usulleri

MADDE 73- (1) Genel ve kısmi ara milletvekili seçimlerinde, Tüzüğün 72/2 nci maddesinde yazılı olduğu şekilde ön inceleme sonucu belirlenen aday adayları arasından parti adayları ve bu adayların liste sıralamalarının tespiti aşağıdaki sıraya göre yapılır;

- Ön seçim,
- Teşkilat yoklaması,
- Merkez yoklaması,

(2) Usullerin birinin, birkaçının veya tamamının; aynı seçimde seçim çevresi ölçeğine göre aynı anda ve bir arada veya birinin ülke ölçeğinde tam olarak uygulanması suretiyle yapılabilir. Buna MYK'ca karar verilir. Ancak, Merkez partisinin genel, kısmi veya ara milletvekilliği seçimlerinde, tüzüğün 65. maddesinin son bendinde yazılı olduğu gibi ön inceleme sonucu belirlenen aday adayları arasından tespit edilen parti adaylarının sıralamalarını, öncelikle ve esas olarak seçim çevresi ölçeğinde partiyeye kayıtlı tüm partili üyelerin ön seçim seçmeni olarak, yargı gözetimi ve denetimi altında gizli oy, açık tasnif esasına göre yapılacak seçimlerle belirlenmesine özen gösterilir. Her halukarda Milletvekili seçimlerinde, seçim çevrelerinin en az % 80'inde ön seçim veya teşkilat yoklaması usullerinden birinin uygulanması ile aday belirlenmesine riayet edilir.

(3) Ön Seçim Usulü İle Aday ve Liste Sıralaması Yapmak: Ön seçim, her seçim çevresinde S.P.K.'da yazılı usul ve esaslara göre, o seçim çevresinde partiyeye kayıtlı bütün üyelerin ön seçim seçmeni olarak; yargı gözetimi ve denetimi altında gizli oy, açık tasnif esasına göre yapacakları seçimle parti aday sıralamasının belirlenmesidir.

(4) Teşkilat Yoklaması Usulü ile Aday ve Liste Sıralaması yapmak:Teşkilat yoklaması, teşkilat yoklama seçmeni olarak nitelenen ve aşağıda belirlenmiş olan partililer tarafından, S.P.K.'da yazılı usul ve esaslara göre, yargı gözetimi ve denetimi altında, gizli oy açık tasnif esasına göre aday ve liste sıralamalarının yapılmasıdır.

Teşkilat yoklamasının yapılacağı seçim çevresinde oturmakta olan ve parti üyeliği devam eden teşkilat yoklaması seçmenleri şunlardır:

- Parti kurucuları
- Partili eski bakan ve milletvekilleri
- Partinin eski belediye başkanları (il, ilçe, belde)
- Partinin eski il, ilçe, belde başkanları
- Çevrenin partili bakan ve milletvekilleri
- Partinin teşkilat kademe başkan ve yönetim kurulu asil üyeleri
- Partinin disiplin kurullarının başkan ve asil üyeleri
- Partinin il genel meclisi asil üyeleri
- Partinin belediye başkanları ve belediye meclis üyeleri
- Partili köy ve mahalle muhtarları
- İlçelerin il kongre delegeleri
- İllerin büyük kongre delegeleri
- Kongrelerini yapmış yan kuruluş başkan ve yönetim kurulu asil üyeleri

İl içinde birden fazla seçim çevresi olması halinde, yukarıda yazılı teşkilat yoklaması seçmeni, üye olarak kayıtlı olduğu ilçenin yer aldığı seçim çevresinde ve sadece bir oy kullanabilir. Partili bakan ve milletvekilleri, il içinde dilediği seçim çevresinde oyunu kullanabilir.

(5) Merkez Yoklama Usulü İle Aday ve Liste Sıralaması Yapmak: Merkez yoklama usulü, Tüzüğün 72/2 nci maddesinde yazılı usule göre aday ve liste sıralamasının, doğrudan MYK tarafından yapılmasıdır.

Aday Listelerinde Boşalmanın Doldurulması

MADDE74- (1) İstifa, ölüm ve kısmi iptal gibi nedenlerle aday listelerinde boşalma olması halinde, sıralama, ön seçim veya teşkilat yoklaması usullerinden biri ile yapılmış ise, boşluk liste sonuna kaydırılarak en çok oy almış liste dışı adayın listeye dâhil edilmesiyle doldurulur.

(2) Ön seçim veya teşkilat yoklaması, tümünden veya seçim çevresi ölçeğinde en az 1/3 oranında iptal edilmiş ise, boşalan adaylıkları tamamlamaya MYK yetkilidir.

(3) Merkez yoklaması usulü ile yapılan listelerde meydana gelebilecek boşalmalarda liste kaydırması yapılamaz. Boşalan sıra MYK'nın belirlediği ismin bildirilmesiyle doldurulur.

Milletvekili Seçiminde Kontenjan Adaylığı (S.P.K. md. 36/son)

MADDE 75- (1) Aday tespit ve sıralama işleminin, ön seçim veya teşkilat yoklaması usullerinden biri ile yapılmasına karar verilmiş olması halinde, TBMM toplam üye sayısının %5'ini aşmamak üzere ilini, seçim çevresini ve liste sıralamasını ön seçim veya teşkilat yoklamasından önce Yüksek Seçim Kuruluna bildirilmek koşuluyla merkez adayı göstermeye Genel Başkan yetkilidir.

(2) Ön seçim ve teşkilat yoklamasının kısmi uygulanması halinde Genel Başkan'ın göstereceği kontenjan aday sayısı, ön seçim veya teşkilat yoklaması yapılan seçim çevrelerinden seçilecek milletvekili sayısı toplamının %5'ini aşamaz.

(3) Bir seçim çevresinde birden fazla kontenjan adayı gösterilemeyeceği gibi, iki milletvekili seçilecek seçim çevrelerinde Genel Başkan kontenjanı kullanılamaz. Seçimin yapılacağı tarihte milletvekili olanlar ile belediye başkanı olanlar, kontenjan yöntemi ile aday gösterilemezler. Kontenjan adayı gösterilecek olanlar, ön seçim veya teşkilat yoklamasına katılmazlar.

İKİNCİ BÖLÜM

Yerel Seçimlerde Adaylık İşlemleri (S.P.K. md. 52)

Yerel Seçimlerde Adaylık ve Ön İnceleme

MADDE 76- (1) Adaylık başvuruları, seçim takvimine göre MYK'ca belirlenecek tarihler arasında, Büyükşehir ve il belediye başkan adaylığı için Parti Genel Başkanlığı'na; ilçe ve belde belediye başkan adaylığı için ilgili il yönetim kurulu başkanlığına; Belediye ve İl Genel Meclisi üyelikleri adaylığı için ilgili ilçe yönetim kurulu başkanlığına bizzat yazılı olarak yapılır.

(2) Büyükşehir ve il belediye başkan aday adaylarıyla ilgili ön seçim veya teşkilat yoklamasına katılacakları belirleme işlemi olan ön inceleme yapma ve karar alma yetkisi MYK'na aittir.

(3) İlçe ve belde belediye başkan aday adaylarıyla ilgili ön inceleme işlemi, ilgili il yönetim kurulunca yapılır. İl yönetimince yapılacak ön inceleme işlemi, MYK onayı ile; ilçe yönetiminin yapacağı ön inceleme işlemi ise il yönetim kurulu onayı ile kesinleşir. Onay yetkisi olan kurullar, gerek gördükleri değişiklikleri yapabilirler. Ancak, ön seçimle seçilen adaylarda değişiklik yapılamaz.

Yerel Seçimlerde Aday Tespit ve Sıralama Usulü

MADDE 77- (1) Ön inceleme sonucu oluşacak aday adayları arasından, belediye başkan adayları ile belediye ve il genel meclisleri adayları ve sıralamaları, Tüzüğün 73/2 nci maddesinde yazılı usullerden birinin, birkaçının veya tamamının, aynı seçimde seçim çevresi ölçeğine göre aynı anda ve bir arada yahut ayrı ayrı kısmi veya tam olarak uygulanması suretiyle hangi yöntemle yapılacağına tespiti yetkisi MYK'ya ait olmakla birlikte; merkez partide ön inceleme sonucu belirlenecek aday adayları arasından, belediye başkan adayları ile belediye meclis ve il genel meclis üyelerinin tesbiti ve sıralaması her halükarda Tüzüğün 73/2 nci maddesinde belirtildiği

şekli ile ve o seçim çevresinde partiye kayıtlı tam üyelerinin iştiraki ile yapılacak ön seçim ile belirlenmesi zorunludur.

Yerel Yönetimlerde Ön Seçim, Teşkilat ve Merkez Yoklaması

MADDE 78- (1) Yerel yönetim ön seçimlerinde ön seçim çevresi; belde belediye başkanı ve belde belediye meclis üyeleri için belde belediyesi sınırları; ilçe belediye başkanı ve ilçe belediye meclis üyeleri için ilçe belediyesi sınırları; il genel meclisi üyeleri için ilçenin mülki idare sınırları; büyükşehir ve il belediye başkanları için ilin belediye sınırlarıdır.

(2) Ön seçimlerde Büyükşehir ve il belediye başkan adaylığı için, partinin il belediye sınırları içindeki teşkilat kademelerinde kayıtlı bütün üyeleri; ilçe belediye başkanı ile ilçe belediye meclis adaylıkları için, ilçenin belediye sınırları içinde kayıtlı bütün üyeleri; il genel meclis adaylıkları için, ilçenin mülki sınırları içinde partiye kayıtlı bütün üyeleri; belde belediye başkanı ve belde belediye meclis üyesi adaylıkları için, belde belediye sınırları içinde partiye kayıtlı bütün üyeleri, ön seçim seçmeni olarak, Mahalli İdareler Seçim Kanunu ve S.P.K'da, parti Tüzüğünde ve ilgili mevzuatta yazılı ön seçime ilişkin usul ve esaslara göre kullanacakları oylarla belediye başkan adayı ile belediye ve il genel meclisi asil ve yedek adaylarını sıralama yaparak belirlerler.

(3) Teşkilat yoklamasında; Tüzüğün 73/2 nci maddesinde yazılı teşkilat yoklaması seçmenleri, büyükşehir ve il belediye başkan adaylığı teşkilat yoklama seçmenidir. İlçe belediye başkan adayları ile belediye ve il genel meclis adaylarının teşkilat yoklaması usulü ile belirlenmesinde ise, Tüzüğün 73/2 nci maddesinde yazılı olanlardan ilçede kayıtlı olanlar ile, ilçe kademesi ve ilçe yan kuruluş üyeleri, teşkilat yoklama seçmeni olarak oy kullanırlar.

(4) Ön seçim ve teşkilat yoklamasında eşit oy alanların liste sırası, çekilecek kura ile belirlenir.

(5) Merkez yoklaması, adayların MYK'ca doğrudan veya bu kurulun yetki devri halinde belediye başkan adaylarının il yönetim kurullarınca, belediye ve il genel meclisi adaylarının ise ilçe yönetim kurullarınca tespit ve sıralamalarının yapılmasıdır.

(6) Belediye meclis kontenjan adayları, MYK'ca veya bu kurulca yetki verilmiş olması halinde il veya ilçe yönetim kurullarınca belirlenir. Aday listelerinde meydana gelecek boşalmalar, Tüzüğün 74 üncü maddesine göre adaylar merkez yoklaması ile belirlenmiş ise, yoklamayı yapan organın bildireceği isimle doldurulur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Ortak Hükümler

Alt Kademe Teşkilat Yöneticisinin Aday Adaylığı (S.P.K. md. 40/4)

MADDE 79- (1) Adayların ön seçim veya teşkilat yoklaması usullerinden birisi ile belirlendiği hallerde; görev yaptıkları yerden aday adayı olan alt kademe teşkilat başkan ve yönetim kurulu üyelerinin, seçim takviminde belirtilen süre içinde görevlerinden istifaları zorunludur.

Partide Kayıtlı Olmayanların Adaylık Başvurusu

MADDE 80 -(1) Milletvekili ve yerel seçimlere aday adaylığı için parti üyesi olma şartı aranmaz. Parti üyesi olmadan aday gösterilip seçilenler, parti üyeliğine alınmış sayılırlar. Milletvekili seçilenlerin üyelik kayıtları Tüzüğün 14 üncü maddesi gereği genel merkezce ikmal edilir. Diğerleri ise, üyelik kaydı için gerekli evrakları, seçim sonuçlarının ilanından sonra 10 gün içinde ilgili ilçeye verirler ve kayıt işlemlerini ikmal ettirirler.

Seçim İşleri Yönetmeliği

MADDE 81 -(1) Tüzükte, seçim işleri ve adaylıklarla ilgili olarak yönetmelikle düzenleme yapılacağı belirtilen konular dahil, kanun ve parti Tüzüğüne aykırı olmamak şartıyla, genel veya kısmi yerel ve milletvekili seçimlerinde adayların başvuru usul ve esasları, ön seçim ve teşkilat yoklama seçmen listelerinin hazırlanması ve seçim kurullarına verilmesi, sandık kurulu üyeliği, müşahitlik, oy pusulalarının hazırlanması, seçim sonuçlarına itiraz gibi konularda ve Tüzükte açıkça gösterilmeyen konularda nasıl hareket edileceği, MYK'ca çıkarılacak 'seçim işleri yönetmeliği' ile düzenlenir. MYK, seçimlere ilişkin adaylık başvuru ve şartlarını, her seçime özgü olacak şekilde ilke kararlarıyla belirlemeye mezun ve yetkilidir.

SEKİZİNCİ KISIM

Mali Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Partinin Gelirleri (S.P.K. md. 61)

Partinin Gelirleri (S.P.K. md.61)

MADDE 82- (1) Partinin gelirleri ve gelir kaynakları şunlardır:

a) Giriş ve Üyelik Aidatı (S.P.K. md. 62): Partiye giriş aidatı asgari 10,- TL, azami 1.000,- TL'dir ve üyeliğe girişte bir kez ödenir. Üyelik aidatı ise yıllık asgari 100,- TL, azami 2.000,- TL olup, aylık veya yıllık olarak ödenir. Giriş ve üyelik aidatının taban ve tavan miktarıyla ilgili olarak kanuni sınırlar içinde olmak kaydıyla artırma veya indirim yapmaya MYK yetkilidir.

Üye adayı, giriş beyannamesini imzalarken, yukarıdaki limitler arasında ne kadar aidat ödemeyi taahhüt ettiğini bildirir. Üyelik aidatı borcu nedeniyle geçici veya kesin ihraç disiplin cezaları verilemez. Üyenin aidatı borcu olması aksi MYK'ca kararlaştırılmış olmadıkça, parti içi kademe seçimleri ile her türlü adaylık yoklamalarına engel teşkil eder. Bu konuda yapılacak kayıtlamanın geçerli olması için borçlu üyeye 15 gün süre içeren yazılı uyarı yapılmış olması gerekir.

b) Milletvekilliği Aidatı (S.P.K. md. 63): Milletvekili aidatı partili milletvekillerinin ödeyeceği aidattır. Bu aidatın miktarı ile ne kadarının grup giderlerine, ne kadarının Parti Genel Merkezi'ne ayrılacağına TBMM parti grubunca karar verilir. Ancak, bu aidatın yıllık miktarı,

milletvekili ödeneğinin net bir aylık tutarını aşamaz. Parti grubunun olmaması halinde aidat miktarı, MYK'ca kararlaştırılır. Ancak, bunun da yıllık miktarı, milletvekillerine ödenen aylık net ödenek tutarının yarısını geçemez.

- c) Aday Adaylarından Alınacak Özel Aidat (S.P.K. md.64): Milletvekilliği, belediye başkanlığı, belediye meclis üyeliği, il genel meclis üyeliği aday adaylarından özel aidat alınır. Bu aidatın miktarı, Yasadaki sınırlar içinde olmak üzere MYK'ca belirlenir.
- d) Tanıtıcı Unsur ve Yayınların Satışından Sağlanacak Gelirler (S.P.K. md. 65): Bu fasıldaki gelirler, satış fiyatları yasa gereği MYK'ca belirlenecek olan parti bayrağı, rozeti, flaması ve benzeri rumuz unsurlarının satışları ile parti yayınları, üye kimlik kartları, parti defter, makbuz ve kâğıtlarından elde edilecek gelirlerdir.
- e) Etkinliklerden Sağlanacak Gelirler: Parti genel merkezinin oluru ile parti kademe organları tarafından düzenlenecek sosyal etkinliklerden elde edilecek gelirlerdir. Bu etkinliklerden nasıl gelir temin edileceği, etkinliği düzenleyen kademe yönetim kurulunca kararlaştırılır.
- f) Mal Varlığından Elde Edilecek Gelirler: Partinin MYK'sı, amaç ve çalışmalar için gerekli olan taşınmazları satın almaya, malik olduğu taşınır veya taşınmaz mal varlıklarını satmaya, kiralamaya, her çeşit taksit yaptırmaya mezun ve yetkilidir. Bu faaliyetlerden elde edilecek gelirler parti gelirleridir.
- g) Bağışlar (S.P.K. md.66): S.P.K.'nın 66 ncı maddesi hükümlerine uygun olarak yapılacak bağışların kabulü ile elde edilecek gelirlerdir.
- h) Hazine Yardımları: Gerekli şartların oluşması halinde, Hazine'ce partiye yapılacak yardımlardır. Hazine yardımının en az %30'u il ve ilçe kademe teşkilatlarına gönderilir.

Gelirlerin Sağlanması Usulü (S.P.K. md. 69)

MADDE 83- (1) Partinin bütün gelirleri, partinin tüzel kişiliği adına elde edilir. Partinin Genel Merkezi ile bütün teşkilat kademe organlarıncaya kabul ve tahsil edilecek gelirler, MYK'ca bastırılacak, seri ve sıra numaraları belli olan makbuz karşılığı sağlanır. Bastırılan bütün tahsilat makbuzları ile alt kademe organlarına gönderilecek tahsilat makbuzlarının seri ve sıra numaraları, genel muhasiplikçe bir deftere yazılarak takip edilir.

(2) Parti Teşkilat Kademeleri alıp kullandıkları makbuzlar nedeniyle partinin MYK'ya karşı mali sorumluluk taşırlar. Sağlanan gelirin türü ve miktarıyla, gelirin sağlandığı kimsenin adı, soyadı ve adresi, makbuzu düzenleyeninin sıfatı, adı soyadı ve imzası, makbuz ile dip koçan veya kopyasında yer alır. Makbuz dip koçan veya kopyalarının saklanma süresi, Anayasa Mahkemesi'nin ilk inceleme kararının partiye bildirim tarihinden itibaren 5 yıldır.

Parti Paralarının Harcanmasında Uygulanacak Usul (S.P.K. md.70) ve Muhafaza ve Harcamalardan Doğan Mali Sorumluluk (S.P.K. md.71)

MADDE 84- (1) Parti amaçlarına aykırı harcama yapılamaz. Partinin bütün giderleri parti tüzel kişiliği adına yapılır. S.P.K.'nın 70 inci. maddesinde yazılı miktarı aşan bütün harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tasdiki gereklidir.

(2) Harcamalar, gideri yapan kademeye göre yetkili organın kararıyla yapılır. Acil hallerin gerekli kıldığı harcamaların parti muhasebesine girebilmesi için, yetkili organ kararıyla, olura bağlanması gerekir. Ancak, yetkili organca onaylanmış ve teşkilat kademe bütçesinde bulunması şartıyla, mevzuatta belirtilen miktarı geçmeyen harcamalar ile genel tarifeye bağlı giderler için, ayrıca karar alınmasına gerek yoktur.

(3) Parti kademe teşkilatları, bağlı buldukları üst kademeye, gelir ve giderleri hakkında 6 ayı geçmeyen sürelerde hesap bildirimini yapmak zorundadırlar.

(4) Partinin bütün harcamaları ve sözleşmelerle girilecek yükümlülükler; Genel Merkezde parti tüzel kişiliği adına, illerde il yönetim kurulu adına, ilçelerde ilçe yönetim kurulu adına ve beldelerde belde yönetim kurulu adına yapılır. Bu harcama ve sözleşmeler de bu kurullarca yetkilendirilmiş kişi ya da kurulca sağlanır ve yapılır.

(5) Parti alt kademe yönetim organları, üst kademe ve Genel Merkeze karşı, muhafaza ve harcamadan ötürü şahsen ve müteselsilen sorumludur.

(6) Parti tüzel kişiliği adına sözleşme yapılmasına ve yükümlük altına girilmesine ilişkin usul ve esaslar, MYK'ca tespit edilir. Bu esaslara aykırı olarak veya MYK'nın yazılı oluru ile yetkili kılmadığı yahut sonradan bir kararla onaylamadığı alt kademe organlarının yaptıkları sözleşmeler ve giriştikleri yükümlülüklerden dolayı parti tüzel kişiliği hiçbir surette sorumlu tutulamaz. MYK veya Genel Başkan veya parti tüzel kişiliği aleyhine sorumluluk yollarına başvurulamaz. Yetkilendirilmeksizin veya oluru alınmadan gerçekleştirilmiş işlem ve eylemlerden doğan sorumluluk, sözleşme veya yükümlülük getiren işlemi yapan veya altında imzası olan kişi veya kişilere aittir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Bütçe ve Kesin Hesap (S.P.K. md. 73)

Bütçe ve Kesin Hesabının Hazırlanması ve Onaylanması:

MADDE 85 - (1)Bütçenin hazırlanması ve onayı; her il kademe yönetimi, bağlı ilçeleri de kapsayacak şekilde gelir tahminleri ile gider miktarlarını gösteren bir yıllık bütçe hazırlar ve ilgili takvim yılından önceki Ekim ayı sonuna kadar genel merkeze gönderir. İllerden gelen bütçeler ile aynı süre içinde hazırlanacak Genel Merkez bütçesi, en geç ilgili takvim yılından önceki Aralık ayı sonuna kadar MYK tarafından incelenir ve karara bağlanır. Yapılan bu işlemin bütünü, partinin yıllık tahmini bütçesini oluşturur.

(2) Kesin hesabın hazırlanması ve onaylanması; her il kademe yönetimi, bağlı ilçeleri de kapsayacak şekilde bütçe yılını izleyen Nisan ayı sonuna kadar, bir önceki yıla ait bütçe uygulama sonuçlarını gösteren kesin hesabını hazırlar ve genel merkeze gönderir. Genel Merkez de aynı sürede kesin hesabını hazırlar ve illerden gelenlerle birlikte, incelenip birleştirilerek karara bağlanmak üzere, MYK'ya sunar. Bu işlemlerin tamamı, partinin kesin hesabını oluşturur.

(3) Kesin hesabın bildirimini; Parti Genel Merkezi, MYK tarafından incelenerek birleştirilen ve karara bağlanan partinin kesin hesabı ile her ile ait kesin hesap evrak örneğinin onaylı birer suretini, Haziran ayı sonuna kadar Anayasa Mahkemesi'ne verir ve bir örneğini ise bilgi amacıyla Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderir.

(4) Partinin hesapları bilânço esasına göre düzenlenir.

DOKUZUNCU KISIM

Teftiş ve Denetim

Teftiş ve Denetim Amacı, Denetim Yetkisi ve Görevi ve Parti Müfettişleri

MADDE 86- (1)Partinin MYK bütün teşkilatı, kademelerde kendilerine bağlı alt kademeleri her yönden teftiş ve denetim altında bulundurlar. Ayrıca her kademe kendi kongresi tarafından denetime tabidir.

(2) Partinin yan kuruluşları bağlı oldukları temel teşkilat ile kendi üst kuruluşları tarafından, yasa ve Tüzük hükümlerinin uygulanması, birlik ve beraberliğin sağlanması, çalışmaların koordine içinde yürütülmesi ve genel merkezce tespit edilen politikaların benimsenerek uygulanması konuları esas olmak üzere tüm hizmet ve çalışmalardan dolayı denetime tabi tutulurlar.

(3) Bağlı oldukları genel başkan yardımcılığı tarafından, milletvekili ve diğer görevliler marifeti ile yan kuruluşlar denetlenebilir. Her kademe bağlı bulunduğu üst kademe gelir giderleri hakkında en geç 6 ayda bir hesap vermekle yükümlüdür.

(4) MYK, parti işlemlerinin kanun, parti tüzük ve yönetmeliklerine uygunluğunu sağlamak, parti çalışmalarını hızlandırmak, parti işlerini düzene sokmak, teşkilat kurmak ve teşkilatı denetlemek amacıyla gerektiği kadar parti müfettişi görevlendirebilir. Bölge müfettişlikleri kurabilir. Parti müfettişliklerinin görev yerleri, bölgeleri, görev ve yetkilerinin sınırları, atanmalarıyla birlikte belirtilir.

ONUNCU KISIM

Parti Danışma Meclisi, Araştırma Kurulları, Komisyonlar

Parti Danışma Meclisi ve Üyeleri

MADDE 87-(1) MYK, gerek gördüğü zamanda ve yılda en az bir defa olmak üzere parti faaliyetlerine ve önemli siyasal, ekonomik ve sosyal gelişmelere karşı teşkilatın ve halkın bakışını belirlemek ve ona göre politikalar oluşturmak amacıyla, partililerden oluşan Parti Danışma Meclisini toplar.

(2) Yapılan müzakerelerde öne sürülen ve kabul gören görüşler ve varılan sonuçlar, gerek görülmesi halinde bir bildiri ile kamuoyuna duyurulur. Bu uygulama için gerekli kararları alma yetkisi MYK'ya aittir.

(3) Parti Danışma Meclisi üyeleri şu kişilerden oluşur:

- Genel Başkan
- Üyeliği devam eden parti kurucuları
- MYK'nın asil üyeleri
- Partinin TBMM grup üyeleri
- İl Başkanları
- Yan kuruluşların merkez başkanları ile BD üyeleri
- Yan kuruluşların il başkanları
- Partili il belediye başkanları
- İl belediye ve il genel meclisleri grup başkan vekilleri
- BD'ca davet edilmelerinde yarar görülenler.

İl ve İlçe Danışma Meclisleri (Divanları) ve Üyeleri

MADDE 88- (1) İl ve ilçe danışma meclisleri, partinin il ve ilçe düzeyindeki çalışmalarını gözden geçirmek, kademeler arasındaki çalışma ve işbirliğini sağlamak, sorunları tahlil etmek, yerel ve genel hizmetleri gözden geçirmek gibi partisel ve siyasal her tür çalışma amaçlı olarak, yılda en az bir defa olmak üzere ilgili yönetim kurulunca düzenlenen toplantılardır.

(2) Bu toplantılar danışma ve istişari mahiyette olup, çoğunluk aranmaz. İl ve ilçe danışma meclislerinin toplantı takvimleri ile gündemleri, karar organlarınca belirlenir. İlçe meclisleri il meclisi toplantısından önce yapılır. Toplantı sonucunda toplantıda dile getirilen konular özetlenerek bir rapor halinde üst kademeye sunulur.

(3) İl Danışma Meclis Üyeleri Şunlardır:

- İlde oturan ve parti üyeliği devam eden kurucular.
- İlin partili TBMM üyeleri ile il çevresinde oturan eski milletvekilleri
- İl başkanları ile il yönetim kurulu üyeleri
- İl disiplin kurulu başkan ve üyeleri
- İlçe başkan ve ilçe yönetim kurulu üyeleri
- Yan kuruluşlar il, ilçe başkanları ve yönetim kurulu üyeleri,
- Partili il, ilçe ve belde belediye başkanları ve meclis üyeleri,
- İl genel meclis üyeleri
- İl çevresinde oturan partili il eski başkanları ile il eski belediye başkanları
- İl yönetim kurulunca davet edilmeleri uygun görülenler

(4) İlçe Danışma Meclisi Üyeleri Şunlardır:

- Yukarıda (a), (b) şıklarında yazılı olanlar
- İl yönetiminin kendi üyeleri arasından belirlediği kişiler
- İlçe yönetim kurulu başkan ve üyeleri
- İlçede kurulan yan kuruluşların başkan ve üyeleri
- İlçe belediye başkanı ile belediye ve il genel meclis üyeleri
- Mahalle ve köy temsilcileri
- İlçeye bağlı belde başkanları ile belde yönetim kurulu üyeleri
- Belde belediye başkanları ve meclis üyeleri
- İlçede oturan partili eski ilçe ve eski belediye başkanları
- İlçe yönetim kurulunca davet edilenler

Genel Başkan Danışmanları

MADDE 89- (1) Genel Başkan ihtiyaç duyduğu her konuda çalışmalar yaptırmak üzere, partili veya partili olmayan yeteri kadar uzman kişiyi danışman olarak atayabilir. Bu şekilde istihdam olunan danışmanlar, genel başkanın belirleyeceği gündeme göre çalışmalar yapar, yetkili organlarca alınacak kararların alt yapısını oluştururlar, Danışmanlar Genel Başkan'ın davetine göre MYK'da BD'nin toplantılarına oy hakkı olmaksızın katılabilirler. Danışmaların ücret ve sosyal hakları, BD'ca kararlaştırılır ve parti bütçesinden ödenir.

Araştırma Kurulları, Komisyonlar, Büro ve Merkezler

MADDE 90-(1) Partinin kademe yönetim kurulları, Tüzüğü'nün 51'inci maddesinde belirtilen nitelik, amaç ve kapsamda veya kongrelerde alınmış kararlar doğrultusunda belli konular için sürekli veya geçici araştırma, inceleme, danışma kurul ve komisyonları oluşturabilirler.

(2) Parti kademe teşkilatları, teşkilat kademe merkezine bağlı olarak araştırma merkezi, lokal ve irtibat büroları gibi hizmet sunacak mekanlar açabilir ve çalışmalar yapabilir.

(3) Parti Genel Merkezi'nde yapılacak düzenleme ve faaliyetler gibi her konu ve alanda profesyonelce çalışacak hukuk bürosu, basın bürosu, seçim bürosu gibi hizmet ve faaliyetlerin gerekli kıldığı bürolar ve merkezler oluşturulur.

(4) Ayrıca Genel Sekretere bağlı Bilgi İşlem Merkezi ve toplumsal hayatın bütün alanlarında çalışmalar yapmak üzere Araştırma Geliştirme Merkezi (ARGE) oluşturulur.

(5) Bu büro ve merkezler için gerekli kadrolar, BD'ca belirlenir. Benzeri büro ve merkezler, duyulan ihtiyaca göre il ve ilçe yönetim kurulu kararıyla alt kademelerde de oluşturulabilir.

ONBİRİNCİ KISIM

Hükümet Faaliyetleri (S.P.K. md. 28)

Hükümet Kurma Kararı Verme Yetkisi Alma ve Koalisyondan Ayrılma

MADDE 91- (1) Tek başına veya koalisyon halinde hükümet kurmaya, hükümetten yahut koalisyondan ayrılmaya karar verme yetkisi MYK'ya aittir. Hükümet kurma görevi Cumhurbaşkanı tarafından Anayasa gereğince parti Genel Başkanına verilmişse, üstlenen Genel Başkan, MYK üyeleri, BD üyeleri ve TBMM parti grubunu birlikte toplayarak istişarede bulunur ve bakanları tespit eder.

(2) Koalisyon hükümetinden ayrılma kararı verilmesi halinde, grup üyesi veya parti kontenjanından açıktan atanmış bakanlar, en geç üç gün içinde hükümet üyeliğinden istifa ederler. Aksi takdirde partiden istifa etmiş sayılırlar.

BD Üyesinin Hükümet Üyeliği ve Partili Bakanlar Hakkında Parti İçi Güven Oylaması

MADDE 92- (1) Başkanlık Divanı üyeliği ile hükümet üyeliği aynı kişide birleşmez. Bakanlar Kurulu üyeliğine atanan BD üyesinin BD üyeliğinden istifası zorunludur. Hükümetin güven oylamasını takip eden en geç üç gün içinde BD üyesi istifa beyannamesi vermek zorundadır. Vermezse resmen istifa etmiş sayılır.

(2) Partili Bakanlar Kurulu üyeleri, çalışmalarında hukuka, Anayasa'ya, Kanunlara, partinin genel politikaları ile temel ilkelerine ve hükümet programına uymak zorundadır.

(3) Yukarıda yazılı ilke ve ölçülere aykırı tutum ve uygulama içinde olan grup üyesi bakan hakkında, TBMM Parti Grubunda güven oylaması yapılabilir. Güven oylaması istemi, üyenin bizzat kendisi tarafından istenebileceği gibi, Grup Yönetim Kurulu veya Grup Genel Kurulu yahut MYK tarafından da talep edilebilir. Güven konusunun müzakere edilebilmesi için karar alacak kurulun üye tam sayısının salt çoğunluğunun oyu gereklidir.

(4) Bakanın güvensizlik oyu ile düşürülebilmesi için TBMM Parti Grubunda yapılacak gizli güvensizlik oylamasında grup üye tam sayısının 2/3 çoğunluğunun oyu gereklidir. Grupta düşürülen bakan, üç gün içinde bakanlıktan istifa etmez ise partiden istifa etmiş sayılır.

ONİKİNCİ KISIM

Parti Defterleri (SPK md.60)

Partinin Tutacağı Defterler

MADDE 93- (1) Parti teşkilat kademelerinin yönetim organları tarafından aşağıda yazılı defterlerin tutulması zorunludur.

a) Üye Kayıt Defteri: Her ilçe yönetimince, ilçeye bağlı mahalle ve köy sayısı kadar, Genel Merkez tarafından hazırlanan üye kayıt defteri tutulur. Üyelerin, mahalle ve köy esasına göre kayıt sıra numarası verilerek üye defterine yazımları yapılır. Üye kayıt defteri sadece ilçelerde tutulur.

Üye giriş beyannameleri iki nüsha düzenlenir ve üzerine üye defterinde yer alan kayıt sıra numarası yazılır. Üye giriş beyannamesinin asil nüshası, ilçede bu işe ayrılmış dosyada muhafaza edilir. Kopyası ise aynı şekilde muhafaza edilmek üzere il başkanlığına gönderilir. Mevzuatın imkân verdiği ölçüde üyelik işlemleri için bilgisayar programından yararlanılır.

b) Karar Defteri: İlgili organ veya kurul kararlarının, tarih ve sıra numarasına göre yazıldığı defterdir. Kararlar, toplantıya iştirak edenler tarafından imzalanır. Muhalif olan üye, muhalefet şerhi düşerek imzalar. İstek halinde karar örneği kendisine verilir.

Kongre tarafından alınan kararları içeren kongre tutanak özetleri karar defterine geçirilir. Bu karar ve özetler kongre divanı tarafından imzalanır.

c) Gelen ve Giden Evrak Kayıt Defteri: Teşkilat kademesine gelen ve giden evrakların, tarih ve sıra numarası ile kayıtlarının yapıldığı defterlerdir. Gelen evrakların asılları ve giden evrakların suretleri, kayıt numara ve tarihleri şerh düşülerek dosyalarda saklanır.

d) Gelir ve Gider Defteri: Parti adına elde edilen gelirin, alınış nedeninin ve yapılan giderlerin nereye harcandığının, evrak-ı müsbitesi belli olacak şekilde işlendiği defterdir.

e) Demirbaş Eşya Defteri: Parti adına alınan veya partiye bağışlanan demirbaş eşyalar, taşıt araçları ve taşınmaz malların, ilgili belgeleri de belirtilerek tarih sırasına göre yazıldığı defterlerdir.

(2) Defterin sayfaları ile kaç sayfadan ibaret oldukları, teşkilat kademesinin bulunduğu yer İlçe Seçim Kurulu Başkanı tarafından mühürlenerek onaylanır. Yasa gereği tutulması zorunlu bu defterler dışında kalan ve parti organ ve kurullarınca tutulmasında yarar görülen defterler ile kadın ve gençlik kollarının Tüzükte yazılı olanlar dışında tutacakları defterler yönetmelikte gösterilir.

ONÜÇÜNCÜ KISIM

Çeşitli Hükümler

Yetki ve Görev Devri, Yetki Sınırı

MADDE 94- (1) Parti organ veya makamları, konunun devrine olur vermedikleri dışında kalan bütün konulardaki yetki ve görevlerini, belirleyecekleri esas ve usuller çerçevesinde geçici veya sürekli olarak alt kademe organ veya makamlarına devredebilir.

(2) Hiçbir alt kademe başkan veya üyesi yahut kurulu, parti genel politikalarına aykırı ve partiyi bağlayıcı eylem ve işlemde bulunamaz. Merkez organlarda görev alanlar il başkanlığı görevi dışında hiçbir alt kademede görev alamazlar.

Parti İçi Referandum

MADDE 95-(1) Önemli politik tercihler söz konusu olduğu hallerde, partili üyelerin tamamıyla geniş kapsamlı veya teşkilatlarda görevli olanlarla sınırlı olmak üzere dar kapsamlı parti içi referandum yapılabilir. Parti içi referandumun usul ve esaslarını belirlemek ve referanduma karar vermek MYK'ya aittir.

Organlarda Görev Alanların İlgili Resmi Mercilere Bildirimi (S.P.K. md. 33)

MADDE 96- (1) İlçe ve il kongrelerinin toplanacağı gün, saat ve yer ile gündemi, toplantının yapılacağı günden en az 15 gün önce mahalli mülki makama bildirilir. Büyük kongrenin gün, saat ve gündemi de en az 15 gün önce yetkili makamlara bildirilir.

(2) Parti organlarında görev alanların adları, soyadları, doğum yeri ve tarihleri, meslek ve sanatları, ikametgâh adresleri ve partideki görevleriyle, ilçe seçim kurulu başkanlığınca onaylanmış kongre tutanağı, toplantıyı takip eden 15 gün içinde, ilgili yönetim kurulu başkanı tarafından, o yerin en büyük mülki amirine ve ayrıca, S.P.K. gereği Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na iletilmek üzere Genel Merkez Teşkilat Başkanlığı'na il başkanlığı kanalı ile bildirilir, BD ve MYK'da görev alanlar da aynı şekilde İçişleri Bakanlığı'na ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na bildirilir.

Tüzük ve Program Değişikliği Yapılması (S.P.K. md. 14)

MADDE 97-(1) Partinin tüzük ve programının kısmen veya tamamen değiştirilmesine karar verme yetkisi, kanun ve Tüzükte belirtilen usullere uygun olarak Büyük Kongreye aittir.

Parti İçi Yönetmeliklerinin Hazırlanması

MADDE 98-(1) Tüzükte çıkarılması öngörülen bütün iç yönetmelikler ile iş ve faaliyetin gerekli kıldığı her türlü yönetmelik, genelge ve benzeri düzenleyici metinleri oluşturmaya MYK yetkilidir. Herhangi bir konuda tüzükte öngörülen yönetmeliğin çıkarılmamış olması, o alanda faaliyette bulunmayı engellemez ve geciktirmez.

Parti Kapanması (S.P.K. md. 109, 110)

MADDE 99- (1) Partinin tüzel kişiliğinin feshine karar verme yetkisi S.P.K'nın 109 ve 110'ncu maddelerindeki esaslar dâhilinde büyük kongreye aittir. Partinin başka bir parti ile birleşmesine de Büyük Kongre tarafından karar verilir.

(2) Büyük Kongrede parti kapanması kararı gizli oy ile alınır. Toplantı yeter sayısı ise, bu Tüzükte Büyük Kongre ile ilgili toplantı yeter sayısının salt çoğunluğudur.

(3) Büyük Kongrenin fesih kararı aldığı tarihte parti tüzel kişiliği sona erer. Genel Başkan fesih kararını, kararın alınmasından hemen sonra TBMM Başkanlığı'na, Anayasa Mahkemesi'ne, İçişleri Bakanlığı'na ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na yazı ile bildirir.

Parti Merkez Organlarının İlk Oluşumu

Madde 100- (1) Parti kurucuları, partinin tüzel kişilik kazanmasını takip eden 10 gün içinde toplanarak, belirleyeceği seçim yöntemine göre, üyeleri arasından veya kurucular dışındaki kişiler arasından, önce partinin Genel Başkanı'nı, daha sonra da belirleyeceği sayıda MYK üyeleri ile Merkez Disiplin Kurulu üyelerini gizli oylama ile seçer ve Tüzüğün 96 ncı maddesinde belirtilen makamlara gerekli bildirimleri yapar.

(2) Parti kurucularının bu maddeye göre yapacakları toplantılara, varsa partinin TBMM'de bulunan grup üyeleri de katılır. Kurucular tarafından oluşturulan ilk MYK, yapacağı toplantıda, toplantı takvimini belirler, BD üyelerinin seçimini yapar.

Kurucular Kurulu Üyeleri (S.P.K. md.14/8)

Madde 101- (1) Kurucular Kurulu, kuruluş bildirisinde yer alan parti kurucuları ile bunlar tarafından ilk büyük kongreye kadar oluşturulacak olan MYK, BD ile Merkez Disiplin Kurulu'nun asil üyeleri, Parti Genel Başkanı ve varsa partili milletvekillerinden oluşan kuruldur.

(2) Bu kurul üyeleri, göreve başlama tarihini izleyen bir ay içinde mal bildirimlerinde bulunurlar. Mal bildiriminde bulunma zorunluluğu, kongre sonucu oluşan MYK ile Merkez Disiplin Kurulu üyeleri için de geçerlidir. Bildirim verileceği merci, Genel Başkan için Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, diğerleri için parti Genel Başkanlığıdır. Bildirimlerin konusu, yenilenmesi, gizliliği ve cezai hükümleri hakkında 3628 Sayılı Yasanın ilgili maddeleri uygulanır.

ONDÖRDÜNCÜ KISIM

Geçici Hükümler

Kurucular Kurulunun Görev ve Yetkileri

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Kurucular kurulu, ilk olağan büyük kongre yapıncaya kadar, bu Tüzüğe göre parti Büyük Kongresinin sahip olduğu bütün hak ve yetkileri kullanır.

Kademe Organlarının Oluşumunda Organların üye Sayıları

GEÇİCİ MADDE 2-(1) Parti kademelerinin ilk kuruluşunda merkez organları dahil, bütün kademe organlarının üye sayıları, S.P.K.'da belirtilen asgari üye sayısı esas alınarak oluşturulur. Kurucu kurulların oluşturulmasında yedek üye zorunluluğu yoktur.

Kurucular Kurulunun Çalışma Usulü

GEÇİCİ MADDE 3- (1) Kurucular Kurulu ayda bir toplantı yapar. Toplantı yer ve zamanı, ilk toplantılarda belirlenir. Genel Başkan, MYK ve Kurucular Kurulu'nun en az 1/3'ünün talebi halinde olağanüstü toplanır. Olağanüstü toplantı tarihinin tespiti ve üyelerin daveti Genel Başkan tarafından sağlanır. Kurul toplantılarına Genel Başkan başkanlık eder. Sekreterlik görevi MYK'nın sekreter üyesi tarafından yapılır.

Kurucu Kademe Organ Üyelerinin Kongre Delegatesi

GEÇİCİ MADDE 4- (1) Parti teşkilat kademe yönetim kurullarının, kongre süresinde parti üyeliği devam eden kurucu üyeleri, kademenin yapılacak ilk olağan kongresinin tabii delegatesidir.

Kuruluştaki Üye Yazım Yetkisi

GEÇİCİ MADDE 5- (1)Partinin S.P.K.'nun 8. maddesine göre tüzel kişilik kazanmasından sonra alt kademe teşkilatları oluşturuluncaya kadar, üyelik başvuruları BD tarafından karara bağlanır ve bu işlere özgü klasörde muhafaza edilir. Bu şekilde yapılacak üye kayıt işlemleri, alt kademelerin oluşmasından sonra ekleri ile birlikte ilgili alt kademelere gönderilir. Alt kademeler yukarıda belirtilen şekilde yapılmış üye yazım işlemlerini üye kayıt defterlerine aynen kaydetmek zorundadırlar.

Kadın ve Gençlik Kollarının Kuruluş Oluşumu

GEÇİCİ MADDE 6- (1) Kadın ve gençlik kollarının belde ve ilçe başkan ve yönetim organlarının ilk oluşumları, parti eş düzey yönetiminin görüşü alınarak, kolun bir üst düzey yönetim kurulunun yapacağı atama ile; il yönetimleri ise, teşkilattan sorumlu Genel Başkan yardımcısının olmasına göre, kolun genel merkez yönetiminin yapacağı atama ile gerçekleşir.

(2) Kolların genel merkez yönetim kurullarının ilk oluşumu ise, partinin teşkilattan sorumlu genel başkan yardımcısının hazırlayacağı listenin, parti BD tarafından onaylanması ile gerçekleşir.

ONBEŞİNCİ KISIM

Son Hükümler

Tüzükte Hüküm Bulunmayan Haller

MADDE 102- (1) Parti tüzüğünde hüküm bulunmayan hallerde, S.P.K., Seçim Kanunları ve TBMM İçtüzüğü ile Dernekler Kanunu'nun ilgili hükümleri uygulanır.

Yürürlük

MADDE 103- (1)Parti kurucuları tarafından onaylanmış olan 104 esas 6 geçici maddeden oluşan Merkez Parti Tüzüğü, parti kuruluş bildirgesinin İçişleri Bakanlığı'na verilmesiyle, 2820 S.P.K.'nın 8 nci maddesi gereği yürürlüğe girer.

(2) Tüzük değişikliği Kurucular Kurulu'nun kabul ettiği tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 104- Bu Tüzük hükümlerini MYK yürütür.

